

FÖRSLAG
TILL
NY ORGANISATION
AF
ARMÉNS FÖRVALTNING

UTARBETADT INOM
KONGL. LANDFÖRSVARSDPARTEMENTET

ANDRA UPPLAGAN

STOCKHOLM 1897
KUNGL. BOKTRYCKERIET. P. A. NORSTEDT & SÖNER

De viktigaste omständigheter, till hvilka hänsyn bör tagas vid ordnandet af en armés förvaltningsväsende i fred, äro otvifvelaktigt möjliggörandet af en hastig och ordnad mobilisering samt af en sparsam och på samma gång ändamålsenlig användning af till landtförsvarets behof anvisade medel.

*Allmänna
grunder.*

Att åt den förstnämnda af dessa fordringar icke förr än under de senare åren någon allvarsam uppmärksamhet egnats inom svenska armén är ganska förklarligt, alldenstund man här i landet först efter 1866 och 1870—1871 årens krig börjat taga i närmare skärskådande de omfattande åtgärder, hvilka på förhand under fredens dagar måste vidtagas för att härens öfvergång från freds- till krigsfot må kunna ske med minsta möjliga tidsutdrägt samt med önskvärd ordning och reda. Till en början måste emellertid sträfvandena i främsta rummet gå ut på åstadkommandet af en fredsorganisation af armén, som möjliggör en dylik mobilisering, eller med andra ord som något så när motsvarar arméns organisation i fält, hvilket önskemål omsider förverkligades genom antagandet af 1892 års förbättrade härordning och arméns i sammanhang dermed skeende indelning redan i fred i arméfördelningar, sammansatta af alla tre vapenslagen.

Först sedan de högre truppförbandens organisation sålunda lämpats efter mobiliseringsförhållandena, kunde det på allvar blifva tal om en tidsenlig reform af arméns fredsförvaltning. Ett viktigt steg i denna riktning hade emellertid vidtagits samtidigt med den förbättrade härordningens antagande, i det att de i fält nödvändiga fördelningsintendenturerna inskjutits såsom mellaninstanser äfven under fredstid mellan regementsförvaltningarna och det centrala embetsverket, arméförvaltningen. Bortsedt från deras åliggande i afseende på fredsförvaltningen och att skaffa sig kännedom om arméfördelningsområdets resurser med hänsyn till den mobiliserade och sammandragna arméfördelningens underhåll, om befintliga förbindelseleder m. m., är fördelningsintendenturernas förnämsta uppgift i fredstid ur mobiliserings-

synpunkt att tillhandahålla arméfördelningschefen upplysning om i hvad mån de befintliga regementsförråden motsvara mobiliseringsbehovet af bevärnings-, beklädnads- och utredningspersedlar m. m., på det att han, därest tillgången ej är tillräcklig, må kunna antingen låta anordna erforderliga åtgärder från vederbörande truppförbands sida för fyllandet af förefintliga brister eller, om detta ej kan ske, hos vederbörande centralmyndighet göra hemställan om beredande af de för ändamålet nödiga medlen eller tillhandahållande af felande persedlar. Men oaktadt arméfördelningscheferna således numera hafva detta ansvarsfulla åliggande, torde dock, — alldenstund, såsom nyss nämndes, begreppet mobilisering är inom svenska armén liksom i så många andra jämförelsevis nytt —, regementenas förråd vid en mobilisering, om en sådan skulle ifrågakomma inom en ej allt för aflägsen framtid, sannolikt till ej oväsentlig del behöfva kompletteras, hvilket till allra största delen bör ske genom vederbörande regementsförvaltningars försorg. Och äfven bortsedt härifrån föreligga vid mobilisering för regementsförvaltningarna en mängd olikartade, omfattande och ansvarsfulla uppgifter, hvilka icke kunna på ett tillfredsställande sätt lösas, så framt ifrågavarande förvaltningar icke äga förmåga att utveckla en ganska hög grad af initiativ. Att vid mobilisering ådagalägga tillräcklig handlingskraft torde emellertid blifva förenadt med stora svårigheter för regementsförvaltningarna, så vida de icke redan under fredstid vant sig vid en ganska hög grad af självverksamhet, och att det centrala verket, arméförvaltningens, ingripande, på sätt nu sker, i en mängd mindre väsentliga detaljer af fredsförvaltningen icke är egnadt att uppfostra de underordnade förvaltningarna till en dylik självverksamhet, därom torde meningarna ej vara delade.

Är sålunda en långt gående centralisation af förvaltningsgöromålen å ena sidan ogynsam för mobiliseringsarbetenas jämna och ostörda gång, så torde den å andra sidan icke heller vara obetingadt fördelaktig för ett sparsamt och ändamålsenligt tillgodogörande af till landtförsvaret anvisade medel, ty därigenom undanhålles de lägre förvaltningsmyndigheterna den kraftiga eggelse till god hushållning, som i fråga om många anslag kan åstadkommas genom desammes fördelning mellan de olika truppförbanden och anstalterna under form af reservationsanslag med rätt för dem att under ett kommande år använda besparingar, vunna under föregående år. Många af de förändringar, som under den senare tiden vidtagits inom detaljer af arméns förvaltningsväsende, hafva visserligen gått i denna riktning, men mycket torde dock härutinnan återstå att göra, om också de

många olika organisations- och utbildningsförhållandena inom svenska armén lägga hinder i vägen vid åtskilliga anslag för att på detta sätt fördela desamma.

Den nuvarande arméförvaltningens ingripande i en mängd detaljer af arméns hushållning medför äfven den stora olägenheten att ifrågasvarande embetsverk derigenom aflägsnas från sina viktigaste uppgifter, nämligen att öfvervaka, att de underordnade förvaltningsmyndigheterna handla med nödig planmässighet och att förvaltningsväsendet alltjämt utvecklas efter tidens fordringar.

Fördelningsintendenturernas inflytande på truppernas hushållning i fredstid är som bekant för närvarande förnämligast af öfvervakande art. Däremot hafva de inga penningmedel till sitt förfogande, och deras beslutanderätt i allmänhet är föga omfattande och i hufvudsak inskränkt till nedanstående fall, nämligen:

att lemna förvaltningsmyndigheterna inom arméfördelningen de föreskrifter och bestämmelser i fråga om hushållningen, som det enligt mötesunderhållsreglementet¹ den 6 augusti 1881 tillkommit arméförvaltningen att meddela, börande dock arméfördelningschef, innan i nämnda hänseende föreskrifvas åtgärder af beskaffenhet att föranleda kostnader, hvilka icke afse oundgängliga eller författningsenligt bestämda utgifter för underhåll af personal, hästar och materiel, hafva därtill utverkat sig arméförvaltningens tillstånd,

att uppå vederbörande underordnade förvaltningsmyndigheters förslag årligen fastställa plan för nyanskaffning af munderingspersedlar,²

att utlåna persedlar för tillfälligt begagnande af beväringen, samt

att lemna vissa föreskrifter angående upphandling af proviant och fourage.

En utvidgning af denna fördelningsintendenturernas beslutanderätt i förvaltningsfrågor och således af arméfördelningschefens administrativa

¹ Enligt detta reglemente tillkom det arméförvaltningen att bestämma de kvantiteter kokved, lägerhalm, granris till tälten m. m. som skulle beräknas, att afgöra om mindre ändringar i portionsstaten finge ske, äfven om därigenom icke uppstode ökad kostnad för kronan, att i vissa fall meddela särskilda föreskrifter för upphandling af förnödenheter m. m.

² Ifrågasättas kan, huruvida icke denna bestämmelse bör upphävas, ty de fördelar, som den medför, torde ej kunna väga tungt mot den stora olägenheten att fördelningsintendenturerna ej kunna i detalj känna slitningsgraden hos persedlarna vid de olika truppförbanden och till följd däraf lätt hafva en oriktig uppfattning om vederbörande truppförbands persedelbehof och således ej äro lika kompetenta att fastställa nyanskaffningsplanen som regementsförvaltningarna själfva.

myndighet torde komma att medföra afsevärda fördelar, af hvilka i främsta rummet bör sättas att arméfördelningschefen redan i fredstid, så långt ett ändamålsenligt tillgodogörande af beviljade anslag sådant medgifver, erhåller den förvaltningsmyndighet, som han är afsedd att utöfva i krig, och att centralmyndigheterna få tillfälle att förskaffa sig bättre öfversikt öfver förvaltningen inom armén i stort sedt, sedan deras sysselsättning med detaljgöromål minskats, äfvensom att användningen af en del anslag, hvilka icke lämpligen kunna uppdelas på de lägre truppförbanden, dock anförtros åt myndigheter, som på grund af sin närmare kannedom om truppernas behof bättre än det centrala embetsverket äro egnade att afgöra i hvad mån dessa böra tillgodoses.

Af det nu anförda torde framgå att vid en blifvande omorganisation af svenska arméns förvaltningsväsende bör åt förvaltningarna vid regementen, kårer och anstalter lemnas flera tillfällen till själfhushållning och åt fördelningsintendenturerna ökad befogenhet i jämförelse med hvad nu är fallet.

Att i allmänna drag angifva bestämda gränser för den grad af befogenhet i fråga om de olika anslagens användning, som bör tillerkännas de olika instanserna inom den militära förvaltningshierarkien, är utan tvifvel ett ganska inveckladt problem, på samma sätt som en motsvarande redogörelse äfven för de bestående förhållandena icke torde vara lätt att åstadkomma, ty dylika befogenhetsgränser kunna icke, åtminstone hvad arméförvaltningen och regementsförvaltningarna vidkommer, innefattas i *en* författning eller instruktion, utan endast framgå af detaljinstruktioner för de olika grenarne af förvaltningen. Utarbetande af de nya eller ändring af de gamla instruktioner, som erfordras, om själfhushållningen vid trupper och anstalter skall kunna utsträckas till åsyftad omfattning, kräfver emellertid vida mera tid än att detta arbete skulle hafva kunnat medhinnas under den tid, inom hvilken förslaget till omorganisation af arméförvaltningen ansetts böra vara färdigt att underställas Kongl. Maj:ts pröfning, hvarför här endast lemnas en redogörelse, för hvilka anslag som sannolikt utan olägenhet kunna till väsentlig del uppdelas på de lägre truppförbanden och anstalterna eller delvis ställas till arméfördelningschefernas förfogande.

Förslag till decentralisation af en del anslag under 4. hufvudtiteln. Den princip, som härvid varit bestämmande, är att af ett anslag, som i riksstaten är upptaget som reservationsanslag och som ansetts kunna fördelas på underordnade förvaltningsmyndigheter, bör den del, som sålunda faller på en dylik underordnad myndighet, äfven betraktas som reservationsanslag för denna, och möjligen uppstående besparingar således under

följande år få för anslaget ändamål disponeras af den myndighet, genom hvilken omsorg besparingen uppstått.

Men af hvarje så fördeladt och för beklädnad, underhåll af materiel o. d. afsedt anslag, bör dock en del behållas till centralmyndighetens disposition såsom reserv för att möta oförutsedda utgifter, ty huru fram-synt en förvaltningsmyndighet än må vara, kan hon ej förutsäga allt som kan hända under ett helt år, för att ej tala om att uppgjorda beräkningar, huru samvetsgranna de än äro gjorda, kunna visa sig vara felaktiga och hvilande på oriktiga förutsättningar.

Utgifter från dylika reservationsanslag för underordnade förvaltnings-myndigheter skola naturligtvis redovisas, så att de högre myndigheterna må kunna förvissa sig om att anslagen användas på ett fördelaktigt sätt och till det med dem afsedda ändamål.

Hvad nu först beträffar anslagen till

departementschefen,

departementet,

skrifmaterialier och expenser, ved m. m. för departementet,

arméförvaltningen,

generalitetsstaten,

generalstaben,

artilleristaben,

kommendantsstaten,

aflöning och rekrytering m. m.,

intendenturkåren,

ökad aflöning för de till tjensteåldern äldste bataljonsläkarne,

stipendier för fältläkarekåren och veterinärstaten,

inquarteringskostnader,

inquarteringens ordnande i Stockholm,

ålderstillägg,

reservbefälet,

ersättning åt vissa löntagare i följd af arméns omorganisation,

rese- och traktamentspenningar,

resestipendier till artilleri- och ingenjörofficerare,

resestipendier till militärläkare,

krigshögskolor,

ridskolan,

artilleriskjutskolor,

krigsskolan,

*militärläkares undervisning,
lindring i rustnings- och roteringsbesvären,
rustnings- och roteringsersättning,
roteringsunderstöd samt*

störtade eller skadade nummerhästar vid indelta kavalleriet

torde någon ändring i sättet för deras användande ej kunna ifrågakomma, antingen på grund af deras natur eller, hvad krigshögskolorna, ridskolan, artilleriskjutskolorna och krigsskolan beträffar, emedan de ej stå under arméfördelningschefs befäl.

Anslagen till följande ändamål

*durchmarschkostnader,
diverse intendenturbehof,*

hämmande af smittosamma sjukdomar bland indelta kavalleriets nummerhästar och extra utgifter

böra fortfarande som hittills till hela beloppet direkt disponeras af vederbörande centrala myndighet, emedan man ej på förhand kan bestämma, hvar behof af medel från dessa anslag kan uppstå.

Anslaget till *remontering och skoning m. m. för garnisonerade arméns hästar* är, hvad skoning m. m. (sjukvård) beträffar, redan nu fördeladt på regementena efter visst anslag per häst och år, och äga regementena att under ett följande år disponera öfver de behållningar, som uppstått å regementets anslag under föregående år. Den del af anslaget, som afses för remonteringen, disponeras af remonteringsstyrelsen enligt af Kongl. Maj:t fastställda grunder.

Hvad anslaget till *lega för hästar till artilleriets och ingenjörtruppernas exercis* beträffar, torde det ej vara omöjligt att, med bibehållande af en reserv till centralmyndighetens förfogande, decentralisera detta anslag på artilleriregementena och ingenjörbataljonerna med viss ersättning per häst och tjänstgöringsdag, om därvid ock uppstår någon svårighet med anledning af att legan å häst är olika i olika delar af landet, hvarför ersättningen måste blifva olika i olika garnisonsorter. Den delen af anslaget, som är afsedd till de legda hästarnas skoning och sjukvård, bör i hvarje fall ordnas på samma sätt som anslaget till stamhästarnas skoning och sjukvård, för hvilket nyss är redogjort. För att anslaget, hvilket nu utgår under form af bestämdt anslag, må kunna fördelas på nu föreslaget sätt (per häst och tjänstgöringsdag) med rätt för regements- (bataljons-)chef att disponera öfver möjligen uppstående besparing till ökning af de legda hästar-

nas antal, då regementets (bataljonens) öfningar det kräfva, är det möjligen nödvändigt och i hvarje fall lämpligt att det i riksstaten får natur af reservationsanslag.

Skjutskolan för infanteriet och kavalleriet står under befäl af chefen för 5. arméfördelningen, men lyder för närvarande i administrativt hänseende under arméförvaltningens artilleridepartement. De utgifter, som detta departement bestrider för skolan, äro dock af den beskaffenhet, att med desamma likartade utgifter, med undantag af anskaffning af målskjutningsmateriel, vid den öfriga armén ombesörjas icke af artilleridepartementet utan af intendentsdepartementet. På grund häraf torde administrationen af skolan lämpligen böra vara förlagd ej under den i det följande föreslagna artilleristyrelsen, utan under intendenturstyrelsen; anslaget kunde sedermera öfverlemnas till vederbörande fördelningsintendenturs förfogande, hvarigenom den fördelen äfven vunnes, att chefen för 5. arméfördelningen finge full myndighet öfver skjutskolan.

Så länge anslaget till *volontärskolor* har förslagsanslags natur, kunna utgifter vid dessa skolor ej ordnas genom reservationsanslag till de olika skolorna, uträknade per dag och man eller häst, hvilket, såsom erfarenheten visat, så kraftigt befördrar en god ekonomi, utan torde ingen annan hufvudsaklig ändring i skolornas förvaltning kunna ske, än att centralstyrelsen ställer vissa bestämda smärre summor till vederbörande skolchefs och fördelningsintendenturs förfogande för hvarje skolkurs, så att dessa förvaltningsmyndigheter må kunna utan centralmyndighetens hörande bestrida en del nödvändiga eller för undervisningens gång lämpliga ansedda utgifter, såsom inköp af undervisnings- och fäktmateriel, rapportkort, kartor, skrifmaterialier, ersättning för beträdd mark o. s. v. Möjligen uppstående besparingar återfalla till anslaget; skulle däremot de anslagna summorna ej räcka till, tillkommer det vederbörande arméfördelningschef att därom göra anmälan till centralmyndigheten, som då lär få taga under pröfning frågan om ökning af anslaget till ifrågavarande skola. Utgifterna till underhåll af etablissement, inventarier m. m. liksom omkostnaderna för kökspersonalen m. m. böra fastställas af fördelningsintendenturen utan centralmyndighetens hörande.

Anslaget till *garnisonssjukhusen i Stockholm och å Karlsborg* är redan enligt staten af den 2 December 1892 uppdeladt mellan båda sjukhusen och behandlas såsom två skilda reservationsanslag, ett för hvardera sjukhuset, öfver hvilka vederbörande sjukhusdirektioner förfoga.

Anslagen till *det icke garnisonerade infanteriets och det indelta kavalleriets vapenöfningar* och till *de värnpliktiges vapenöfningar* måste behandlas gemensamt, ehuru de äro till sin natur olika, det förra nämligen reservationsanslag, det senare förslagsanslag.

Hvad de stora posterna i dessa anslag, nämligen mathållning, fouragering, färdkostnader, aflöning o. s. v. beträffar, äro dessa redan decentraliserade, dels på grund af dessa utgifters natur och dels genom Kongl. Maj:ts kungörelse af den 18 juni 1895 angående tillägg till bestämmelserna i instruktionen af den 3 februari 1893 för fördelningscheferna beträffande den dem tillkommande förvaltningsmyndighet och för fördelningsintendenterna, men äfven en del andra utgifter, visserligen jämförelsevis små, men hvilka dock sammanlagda uppgå till beaktansvärda summor, kunna bestridas genom anvisande till de underordnade förvaltningsmyndigheterna af dels fixa, dels per man, häst och dag bestämda belopp, hvilka dock ofta liksom hittills måste utgå från båda anslagen, såvida icke en del af bevaringsanslaget öfverföres till stammens anslag, hvilken åtgärd såväl från bokföringssynpunkt som för undvikande af här nedan angifna olägenhet vore önskvärd. Då utgift af hithörande slag bör bestridas från båda ifrågavarande anslag, möter nämligen den svårigheten att, såsom nyss påpekats, anslaget till de värnpliktiges vapenöfningar har förslagsanslags natur, hvilket har till följd att möjligen uppkommande besparingar å medel, som äro anvisade att utgå från detta sistnämnda anslag till bestridande af utgifter af ifrågavarande slag, ej kunna reserveras till ett kommande år. Men detta får dock, äfven om nyss föreslagna öfverflyttning mellan ifrågavarande anslag ej kommer att äga rum, icke utgöra hinder för de båda anslagens delvisa decentralisation på ofvan föreslaget sätt och för att uppkommande besparingar å de medel, som skola utgå från reservationsanslaget, betraktas som reserverade för truppförbanden att användas under ett kommande år för det afsedda ändamålet.

De i det föregående åsyftade utgifterna äro de, som utgå till ersättning för beträdd mark, för anskaffning och underhåll af fäkt- och undervisningsmateriel, rapportkort, kartor, skrifmaterialier, mötesplatsernas och skjutbanornas underhåll, skjutprotokoll, stallinventarier o. s. v., för hvilka utgifters bestridande några bestämmelser för närvarande i allmänhet ej finnas utfärdade särskildt beträffande storleken af de belopp, som för ändamålen i fråga få användas. Den regementschef, som af grannlagenhet endast sparsamt gör bruk af den tyst erkända rättigheten till dylika utgifter utan arméförvaltningens hörande, måste nämligen för närvarande ofta göra för-

frågningar hos denna och utsätta sig för eventuella afslag på sina gjorda framställningar, under det att en annan mindre hänsynsfull chef utan något obehag använder hvad han finner vara för regementets öfningar påkalladt. Under det att cheferna för de lägre truppförbanden således hafva en kanske allt för obegränsad, ehuru af författningarna aldrig erkänd utgifts rätt för truppförbandets öfningar, förfoga arméfördelningscheferna ej öfver ett öre för öfningars anordnande, hvilket gör dem vid planläggande af dylika beroende af den centrala myndigheten eller, hvilket är ännu olämpligare, af sina underordnade förvaltningsmyndigheters goda vilja.

Af nu angifna skäl torde det därför vara lämpligt att fixa eller per man, häst och dag bestämda belopp från såväl stammens vapenöfningsanslag som anslaget till de värnpliktiges vapenöfningar fastställas, att disponeras af cheferna för arméfördelningarna och underlydande truppförband till sådana utgifter, som krävas för öfningarnas ändamålsenliga bedrifvande, till mötesplatsernas och skjutbanornas underhåll äfvensom att den del af dessa anslag, som är anvisad att utgå från stammens anslag, betraktas som reservationsanslag för truppförbandet.

Anslaget till *arméns vapen, ammunition och skjutöfningar samt artilleriets öfningar och materiel* måste till största delen förblifva till den artilleristiska centralmyndighetens föfogande; det är endast de delar af detta stora anslag, som äro afsedda till bestridandet af arméns skjutöfningar, gevärspersedlars underhåll vid regementen och kårer, underhåll af för artilleriändamål afsedda byggnader på mötesplatserna samt artilleriets öfningar, som kunna decentraliseras, hvilket för öfrigt redan skett beträffande arméns skjutöfningar och delvis artilleriets öfningar, ehuru anslagen för sistnämnda ändamål ej ännu fått reservationsanslags natur. Af den del af anslaget, som utgår till artilleriets öfningar, bestridas äfven utgifterna för stall- och ridskolepersedlar vid artilleriregementena, hvilka utgifter böra utgå med fixa anslag per år eller beräknade per häst och år. Att äfven kostnaderna för gevärspersedlarnas underhåll lämpligen kunna utgå per man och dag, därpå lemna Tyskland exempel, hvarför en dylik ändring härstädes äfven kan och bör ske. Hvad åter underhållet af byggnader på mötesplatserna beträffar, skola de byggnader, som hittills stått under intendentsdepartementets vård, öfverflyttas till fortifikationsdepartementet, och något skäl torde ej kunna anföras, hvarför ej de återstående byggnaderna (gevärsoch ammunitionsförråd, gevärssmedjor och målskjutningsbodar), hvilka för närvarande stå under artilleridepartementets vård och om hvilka här är frågan, äfvenledes, i enlighet med motiven till Kongl. Maj:ts pro-

position till 1892 års urtima riksdag öfverflyttas till samma departement och de 15,000 kronor, som för detta ändamål äro tillagda nu ifrågavarande anslag, öfverflyttas till anslaget för »arméns byggnader» o. s. v.

Att decentralisera den del af anslaget till *arméns byggnader och kommandantskapsutgifter samt fortifikationens öfningar och materiel*, som utgår till underhåll af kaserner, torde knappast vara möjligt, enär reparationssummorna vexla för hvarje kasern betydligt år från år; men så är ej förhållandet med de byggnader, i allmänhet af relativt små dimensioner, som finnas på arméns mötesplatser. Att såsom hittills centralmyndigheten bestämmer, hvilka underhållsarbeten skola å desamma verkställas, torde ej vara lämpligt, utan bör beslutanderätten öfver byggnadsreparationer å mötesplatserna öfverflyttas till arméfördelningscheferna, isynnerhet som en fortifikationsofficer framdeles kommer att blifva anställd vid hvarje fördelningsstab, hvarigenom inom denna kommer att finnas ej mindre på egen erfarenhet grundad kännedom om byggnadernas beskaffenhet å de olika mötesplatserna inom arméfördelningen, utan äfven teknisk kunskap i byggnadsväg. Härmed följer ock att denna del af anslaget under reservationsform bör fördelas på arméfördelningarna, dock med bibehållande af en reserv i centralmyndighetens hand för oförutsedda fall, såsom till följd af eldsvåda plötsligt uppstående behof af nybyggnad eller dylikt, hvartill arméfördelningens möjliga besparingar ej förslå o. s. v.

Mellan de årligen återkommande besiktningarna uppstå esomoftast smärre skador å byggnader, hvilka omedelbart behöfva afhjälpas, såsom sönderslagna rutor, fel å lås, söndriga tak eller spiltor o. s. v., hvilka bristfälligheter hittills delvis, ehuru utan egentligt fog, afhjälpts på öfningsanslagens bekostnad. För dylikt ändamål bör hvarje regementsförvaltning få till sitt förfogande en mindre, bestämd summa, utgående från byggnadsanslaget.

För kommandantskapsutgifterna böra stater uppgöras, hvarefter denna del af anslaget disponeras i enlighet med dessa af vederbörande kommandanturer såsom reservationsanslag.

Anslaget till *trängens öfningar* kan utan svårighet, liksom redan delvis skett med anslaget till artilleriets öfningar, fördelas på trängbataljonerna under form af reservationsanslag.

Angående anslagen till *mathållning vid garnisonerade armén, fouragering vid garnisonerade armén och arméns munderingsutrustning* föreslås ingen annan ändring i nu gällande bestämmelser än att hela garnisonerade armén göres fullt likställd med den indelta i fråga om munderingsanslaget, hvilket den för närvarande ej är i så måtto, att hela de belopp, som de gar-

nisonerade regementena äga att för stammens räkning utfå enligt beklädnadsreglementet, ej alltid till dem utanordnas.

Af anslaget till *arméns intendentur- och sjukvårdsträng* torde den del, som är afsedd för sjukvårdsträngen, böra utbrytas ur anslaget och sammanslås med andra anslag till sjukvårdsmateriel samt därefter öfverlemnas till förfogande af den centrala sjukvårdsmyndigheten. För öfrigt bör anslaget disponeras af den centrala intendenturmyndigheten.

De anslag, som äro sammanförda under titeln *arméns kasernutredning samt ved, ljus och vatten för den garnisonerade armén*, äro redan vid den garnisonerade armén, hvad kasernutredningen beträffar, decentraliserade, i det att dertill afsedda medel utgå med vissa, för olika truppförband olika belopp per man och år, som dock *årligen* på regementsförvaltningarnas framställning fastställas af arméförvaltningen, en åtgärd som synes fullkomligt obehöflig. Denna decentralisation torde kunna utsträckas äfven till förbrukningen af s. k. öfrigt vatten¹ vid den garnisonerade armén och till sängkläder m. m. på den icke garnisonerade arméns mötesplatser. Hvad åter anslagen till ved och ljus beträffar, torde dessa icke kunna eller böra decentraliseras i betraktande ej mindre af de olika byggnadssätten af och de för uppvärmning och belysning vidtagna olika anordningarna inom de särskilda etablissemanten samt de olika klimatiska förhållanden å de orter, där etablissemanten äro belägna, än äfven af de inom större kolgrufvedistrikt nu för tiden allt oftare uppkommande arbetarestrejker, hvilka föranleda lika plötsliga som betydande stegringar i kolprisen.

De tillfälliga anslagen till *omorganisation af indelta kavalleriet i Skåne och Norrland* och *förtgående vakanssättning af indelta kavalleriet i Skåne och Norrland* böra för hvarje år fördelas på centralmyndigheterna och de olika regementena enligt de principer, som ofvan uttalats under de olika anslagen, från hvilka dessa äro sammanförda.

Extra anslagen äro i allmänhet afsedda för sådana ändamål, att de måste förblifva till centralmyndigheternas förfogande. Undantag äro anslaget till *värnpliktiges inskrifning och redovisning m. m.*, som af regementsförvaltningarna utbetalas enligt af Kongl. Maj:t lemnade föreskrifter, och anslaget till *skarpsskytteväsendets och skjutskicklighetens befrämjande*, som enligt årligen af Kongl. Maj:t utfärdade bestämmelser disponeras af centralstyrelsen för Sveriges frivilliga skytteföreningar.

---

¹ Den största vattenkvantiteten, som förbrukas vid garnisonerade armén, bekostas från andra anslag.

De under landtförsvaret lydande *fonderna* böra såsom hittills disponeras af centralmyndigheten enligt af Kongl. Maj:t lemnade föreskrifter.

De nu framlagda förslagen till decentralisation hafva på förut anförda skäl icke kunnat i detalj utarbetas, hvarför möjligheten ej är utesluten af att under ett dylikt arbete så stora olägenheter skola visa sig vid ett eller annat anslags uppdelning, att densamma icke lämpligen bör sättas i verket, men decentralisationen torde dock i alla händelser kunna genomföras så långt, att den möjliggör de förslag till omorganisation af öfverstyrelsen öfver arméns förvaltningsväsende, som i det följande komma att framställas.

Uppställningen af riksstatens 4. hufvudtitel.

Otvifvelaktigt betecknar den från och med den 1 januari innevarande år gällande uppställning af riksstatens 4. hufvudtitel i jämförelse med den förutvarande ett synnerligen stort framsteg, men då det nu gäller att underlätta sträfvandena efter att så mycket som möjligt decentralisera anslagen på trupperna, torde i detta sammanhang böra omnämnas, att en annan uppställning kunde vara att föredraga, emedan anslagen ej alltid lämpats efter de utgiftstitlar, som den praktiska förvaltningen kräver. För denna är det nämligen i allmänhet fördelaktigt, om samtliga kostnader af samma art t. ex. för de olika slagen af materiel, för förplägnad, för sjukvård o. s. v. bestridas från samma anslag för hela armén. Visserligen måste det medgifvas att vår mångskiftande arméorganisation lägger hinder i vägen för ett följdriktigt genomförande af nyssnämnda för öfrigt riktiga grundsats, men om hufvudtitelns uppställning underkastas en förnyad revision med ifrågavarande grundsats såsom utgångspunkt för arbetet, skulle dock i många fall målet kunna uppnås och en mera decentraliserad förvaltning, förenklad bokföring och större öfversikt öfver storleken af de olika slagen utgifter blifva följd. Särskildt bör framhållas den stora svårigheten att decentralisera sådana anslag, som äro af olika natur (t. ex. reservations- och förslagsanslag) och från hvilka utgifter till ett och samma ändamål skola bestridas, en svårighet som är så stor, att det kan ifrågasättas, huruvida en decentralisation under dylika förhållanden ens är möjlig. Såsom exempel på huru för närvarande utgifter af samma art utgå från olika anslag kan anföras, att

förplägnadsförnödenheter bestridas från det icke garnisonerade infanteriets och det indelta kavalleriets vapenöfningar, från de värnpliktiges vapenöfningar, mathållning vid garnisonerade armén, fouragering vid garnisonerade armén, garnisonssjukhusen i Stockholm och å Karlsborg m. fl. anslag;

aflöning från aflöning och rekrytering m. m., det icke garnisonerade infanteriets och det indelta kavalleriets vapenöfningar, de värnpliktiges vapenöfningar m. fl. anslag;

sjukvårdskostnader från garnissonssjukhusen i Stockholm och å Karlsborg, det icke garnisonerade infanteriets och det indelta kavalleriets vapenöfningar, de värnpliktiges vapenöfningar, aflöning och rekrytering m. m., remontering och skoning m. m. för garnisonerade arméns hästar samt hämmande af smittosamma sjukdomar bland indelta kavalleriets hästar;

sjukvårds- och veterinärmateriel från garnissonssjukhusen i Stockholm och å Karlsborg, det icke garnisonerade infanteriets och det indelta kavalleriets vapenöfningar, de värnpliktiges vapenöfningar, arméns intendentur- och sjukvårdsträng, diverse intendenturbehof samt från remontering och skoning m. m. för garnisonerade arméns hästar;

underhåll af trängmateriel från trängens öfningar och arméns intendentur- och sjukvårdsträng o. s. v.

Härtill kommer att det finnes anslag sådana som förslagsanslaget till volontärskolor och reservationsanslaget till omorganisation af det indelta kavalleriet i Skåne och Norrland, det sistnämnda dock endast tills omorganisationen är genomförd, från hvilka skola bestridas alla utgifter för respektiva skolor och regementen af hvad slag de än vara må.

För närvarande undergå som bekant från truppförbanden inkommande *Revisionen.* medels- och persedelredovisningar en första revision inom arméförvaltningens olika departement och en andra i kamrarrätten. Samtidigt med att arméfördelningschefernas förvaltningsmyndighet i allmänhet utsträcker, synes det emellertid vara följdriktigt att den första revisionen af medels- och persedelredogörelser från de lägre truppförbanden hos oss liksom i de flesta andra länder förläggas till förvaltningen vid de högre truppförbanden, här vid arméfördelningarna, för så vidt denna revision ej kräver särskilda tekniska kunskaper. Genom en dylik decentralisation äfven af revisionen vinnes nämligen att arméfördelningschefens öfverblick öfver förvaltningens handhafvande vid de under honom lydande truppförbanden i väsentlig grad underlättas, och att revisionen kommer att ske under ledning af personer med större sakkunskap om de inom arméfördelningen rådande förhållandena, än som kan finnas inom det centrala embetsverket.

En annan förändring i den nuvarande organisationen af revisionen, som torde böra vidtagas, galler rekryteringen af själfva revisionspersonalen, i det att som kompetensvilkor för revisorstjänst inom armén och dess centrala styrelser bör föreskrivas utbildning till intendenturtjänsteman.

Lämpligheten af den första revisionens förläggande till fördelningsintendenturerna bestrides ganska bestämdt af målsmännen för sakernas nuvarande ordning, såsom hvarken underlättande öfversikten öfver förvaltningen och icke heller medförande någon som helst fördel för sjelfva revisionsarbetets utförande.

Vore det nu så, att den ifrågavarande revisionen endast kunde och borde vara af uteslutande formel natur d. v. s. inskränkt till granskning af siffrorna, verifikationernas befintlighet och formella riktighet samt utgifternas författningsenlighet och afförande på vederbörliga anslag, då blefve vinsten af den första revisionens förflyttning från centralstyrelsen till fördelningsintendenturerna tämligen illusorisk; men äfven andra viktiga upplysningar kunna och böra erhållas genom revisionen, om denna verkställes inom fördelningsintendentur och af i intendenturtjänst förfaren person. En så kvalificerad revisor, hvilken tillika utöfvar sin verksamhet i närheten af förläggningssorterna för de truppförband, hvilkas räkenskaper skola af honom granskas, bör nämligen vida lättare kunna upptäcka och till vederbörandes kunskap bringa de tillfällen, då misshushållning eller mindre ändamålsenlig användning af medel förekommer, än en i centralverket tjänstgörande revisor, hvilken är fullständigt främmande för de lokala omständigheter, som kunna hafva inflytande på medelsförvaltningen vid respektiva truppförband, och hvilken, så som revisionspersonalen för närvarande rekryteras, i allmänhet är fullkomligt obekant med praktisk intendenturtjänst och med militära förhållanden af hvad slag de vara må.

I motiven till Kongl. Maj:ts proposition till 1880 års riksdag angående ny lönestat för arméförvaltningen anfördes liknande skäl för den första revisionens af vissa mål förflyttande från kammarrätten till arméförvaltningen, i det att där anfördes (sid. 18): »Af en till ett enda embetsverk, sådant som hos kammarrätten, sammanförd öfverrevision af alla statsräkenskaperna kan icke rimligtvis fordras mera än en tillsyn att författningarnas bokstaf fått vid utbetalning lända till efter rättelse. Af det embetsverk åter, åt hvilket uppsikt öfver en förvaltningsgren och därtill anslagna medel blifvit anförtrödd, kan däremot förväntas det hand hålles däröfver att författningarnas anda efterlefves. De fel i sistnämnda hänseende, hvilka vid granskning i embetsverket upptäckas, kunna kanske ej föranleda en direkt revisionsanmärkning med därpå möjligen härflytande återbäring af för mycket utbetalda medel, men den bristfällighet i gällande föreskrifter eller i omtanken vid deras tillämpning, hvilken gjort en dylik anordning

af utgifter möjlig, skall säkerligen afhjälpas af embetsverket sjelft eller uppå dess framställning af Kongl. Maj:t.»

Såsom ofvan nämnts, besitta arméförvaltningens revisorer dock ej heller de egenskaper, hvilka erfordras för verkställande af en sådan revision, som Kongl. Maj:t 1880 fann önskvärd, hvarföre konsekvensen af de anförda åsikterna nu, sedan fördelningsintendenturer blifvit inrättade, torde kräfva, att man, fortsättande på den 1880 inslagna vägen, förlägger den första revisionen till sistnämnda myndigheter, åt hvilka närmaste uppsikten öfver förvaltningen vid de lägre truppförbanden är anförtrodd och som äro de enda, vid hvilka en fullt effektiv saklig revision kan komma till stånd.

Den mening har äfven uttalats att den vidgade öfversikt öfver förvaltningen, som vinnes genom den första revisionens förläggande till fördelningsintendenturerna, lika väl kan erhållas genom från regementsförvaltningarna inkommande persedelförslag, prisuppgifter, kassarapporter m. m., men häremot kan invändas att misshushållning eller mindre ändamålsenlig användning af medel kan förekomma i fråga om många andra utgifter än sådana, öfver hvilka inlemmandet af särskilda uppgifter lämpligen kan föreskrivas, samt att genomseendet af redovisningarna åtföljande verifikationer kan lemna många upplysningar af stort värde för öfversikten af förvaltningen.

För att den första revisionen genom förläggandet till fördelningsintendenturerna skall vinna i saklighet torde i det föregående hafva förbragts tillräckliga skäl. Denna sida af revisionsarbetet bör äfven tillerkännas en ganska stor vikt, och att en liknande åsikt gjort sig gällande inom tyska krigsstyrelsen synes framgå af där gällande föreskrift att till kårintendenturerna inkommande redogörelser skola prövas »in materieller, kalkulatorischer und formeller Hinsicht.»¹ Äfven i Österrike lägges stor vikt vid ifrågavarande del af revisionen, den s. k. »meritorische Prüfung», hvilken till och med är särskildt uppdragen åt kårintendenterna.²

Det återstår vidare att närmare skärskåda ett påstående, som af det civila elementet inom den nuvarande arméförvaltningen tämligen allmänt uttalas, nämligen att den rent formella revisionen genom en dylik förflyttning af densamma icke skulle blifva nöjaktig. Bland de skäl, som härför anföras, är det förnämsta att man ej hos *en* revisor kan förutsätta

¹ Froelich. Die Verwaltung des Deutschen Heeres. 5. upplagan, sid. 39.

² Dienstvorschrift für die Beamten der Militär-Intendantur vom Jahre 1885.

tillräckligt omfattande författningskunskap, utan att hvarje revisor, innan han framställer en anmärkning, ofta nog behöfver rådföra sig med kamrater och författningskunnige förmän. Att revisionsarbetets formella sida kan något bättre tillgodoses i en central revisionsbyrå än i en fördelningsintendentur kan väl vara möjligt, särskildt emedan i en dylik byrå finnes lättare tillgång till äldre räkenskaper, men äfven inom fördelningsintendenturerna torde den formella revisionen kunna utföras på ett ganska tillfredsställande sätt. Hos fältintendenten äfvensom hos den eller de intendenturerna, hvilka äro tjänstgörande i samma stad, där fördelningsintendenturen är förlagd, måste nämligen förutsättas en tillräckligt stor vana vid tillämpningen af för arméns förvaltningsväsende gällande författningar, för att revisorn bör hafva rätt stort gagn af att i ovissa fall inhämta deras åsikt.

För öfrigt hafva de anmärkningar, som för närvarande frambaras af arméförvaltningens revision, ej den omfattning, som mången föreställer sig. Så t. ex. uppgick under 1895 det erkända eller af vederbörande departement fastställda anmärkningsbeloppet inom intendentsdepartementet till 5,003 kronor 19 öre och inom civila departementet till 8,544 kronor 6 öre, summa 13,547 kronor 25 öre, ett belopp som sannolikt kommer att vida öfverskjutas af de besparingar, hvilka verkligt saklig revision vid fördelningsintendenturerna bör framkalla.

Slutligen må icke förglömmas att arméns räkenskaper i sista instans skola granskas af kammarrätten, hvilken omständighet, om ock kammarrättens revisorer af många icke anses äga önskvärd kännedom om den för arméns förvaltning utfärdade mångfalden af föreskrifter, dock torde innebära tillräcklig garanti för att denna förvaltning underkastas erforderlig »formel» revision. Hvad skulle man eljest säga om kontrollen vid de många verk och inrättningar, hvilkas räkenskaper icke underkastas någon annan revision än kammarrättens?

Till följd af vår brokiga härorganisation kunna föreskrifterna för härens förvaltning svårligen undgå att blifva skäligen invecklade, men ett sådant konststycke, som det från vissa håll påstås, är det dock icke att handhafva förvaltningsgöromål utan att i andra än jämförelsevis föga betydande fall brista i kännedom om författningarna och deras tillämpning.

Den nu pågående omarbetningen och kodifieringen af förvaltningsförfattningarna kommer naturligtvis att blifva till stor hjälp för arméns förvaltningstjänstemän och revisorer samt kammarrättens personal och, om desse äfven för framtiden hållas underkunnige om ändringarna i ofvanstående författningar därigenom att i tryck meddelas förutom de författningar, som nu

offentliggöras i svensk författningssamling och krigsvetenskapsakademiens tidskrift, äfven arméns centrala förvaltningsmyndigheters föreskrifter af större allmängiltighet, viktigare beslut i anmärknings- och besvärsmål m. m., böra de nuvarande svårigheterna vid handläggandet af förvaltningsgöromål i betydlig mån förminska.

Revisionen vid fördelningsintendenturerna bör dock, såsom förut antydts, ej omfatta de persedelredovisningar, för hvilkas granskning fordras särskild teknisk sakkunskap, nämligen öfver artillerimateriel, vapen och ammunition samt ingenjör- och sjukvårdsmateriel, hvilka redovisningar således böra fortfarande såsom hittills ingå direkt till de centrala artilleri-, fortifikations- och sjukvårdsmyndigheterna, under hvilka för öfrigt äfven de förråd stå, hvarifrån de lägre förvaltningsmyndigheterna erhålla behöflig ersättning för förbrukade dylika effekter.

Med första revisionens förläggande till fördelningsintendenturerna följer ej nödvändigtvis att afgörandet af besvär- och anmärkningsmål äfven verkställes vid desamma. I Österrike t. ex., hvarest alla de lägre truppförbandens räkenskaper granskas vid armékårintendenturerna, innan de insändas till krigsministeriet för att aflemnas till detta lands kammarrätt, få hvarken armékårcheferna eller kårintendenterna fälla dom i dylika mål, utan blifva dessa öfverlemnade till krigsministeriet och dess afgörande.

Att på detta sätt centralisera domsrätten, ehuru revisionsarbetet är decentraliseradt, medför stora fördelar, nämligen

att besvär- och anmärkningsmålen redan i första instansen blifva handlagda af myndighet, som till följd af dess deltagande i det ekonomiska lagstiftningsarbetet vid armén och oftare påkallade verksamhet som domare i författningstvister äger större erfarenhet och kunskap uti författningarna, deras andemening och rätta tolkning, än som i allmänhet kan påräknas hos vare sig arméfördelningscheferna eller fördelningsintendenterna,

att olika domslut i likartade fall och dermed följande misstro mot de dömandes förmåga eller opartiskhet undvikas,

att arméfördelningscheferna ej behöfva fördjupa sig i författningarnas minsta detaljer och befrias från en i disciplinärt hänseende ofördelaktig kritik från underordnades sida och från besvär hos kammarrätten eller Kongl. Maj:t öfver domsluten. Sist anförda olägenhet af besvär- och anmärkningsmåls afgörande vid fördelningsintendenturerna skulle visserligen kunna undvikas genom att låta fördelningsintendenterna ensamma besluta i dessa ärenden, men en dylik anordning torde å andra sidan ej heller vara lämplig, emedan desse ej hafva tillräckligt hög plats på rangskalan.

Om således besvärs- och anmärkningsmål blifva hänskjutna till vederbörande centralmyndighets afgörande, torde gången för deras behandling lämpligen blifva den, att målen, sedan vederbörandes förklaringar blifvit infordrade, insändas med alla upplysande handlingar och fördelningsintendentens yttrande till den centrala förvaltningsmyndighet, under hvilkens domvärjo målet på grund af sin natur hör, anmärkningsmål dock icke för den händelse att såväl revisor som fördelningsintendent, med anledning af hvad upplyst blifvit, ansett anmärkningen böra förfalla.

På det att centralmyndigheterna må hafva full kännedom om revisionsarbetets gång inom armén och vid behof kunna lemna direktiv för detsamma, bör årligen från fördelningsintendenturerna till nyssnämnda myndigheter insändas förteckning öfver alla under året gjorda anmärkningar, som hvilat på annan grund än rena sifferfel.

Hvad handläggandet af ifrågasättande mål i respektiva centralmyndigheter beträffar, kan ifrågasättas huruvida icke nuvarande tillvägagångssätt är föråldradt. Enligt Kongl. Maj:ts förordning den 11 december 1830 angående behandlingen af extra ordinarie afskrifningsfrågor och anmärkningsmål deltagar nämligen chef för central förvaltning (inom arméförvaltningen departementschef) ej uti beslut angående anmärkningsmål, utan dessa afgöras af ledamot och kamrerare. Ifrågasättande förordning utfärdades ej endast för dåvarande krigskollegium (numera arméförvaltningen), utan för rikets alla centrala förvaltningsverk, men är åtminstone i en nyare instruktion för dylikt embetsverk ersatt med andra bestämmelser, nämligen i Kongl. Maj:ts instruktion för generalpoststyrelsen af den 4 juni 1886, enligt hvilken generalpoststyrelsen såsom sådan skall behandla äfven dessa mål. Att på en tid, då de flesta förvaltande centralmyndigheterna voro rikskollegier, i spetsen för hvilka stodo så högt uppsatte män som presidenter, det ej skulle anses lämpligt att desse deltog i beslut, som kunde öfverklagas i kammarrätten, är helt förklarligt, men sedan de förvaltande kollegierna och med dem deras presidenter försvunnit, under det att kammarrätten fortfarande står under en president, torde intet hinder af dylikt slag kunna framställas mot behandling af ifrågasättande mål i arméns centrala styrelser på samma sätt som alla andra. Däremot finnes för en dylik förändring ett mycket talande skäl, nämligen att genom utslag i ett besvärs- eller anmärkningsmål fastslås ofta en viss författningstolkning, som kan hafva ganska vidtgående följder och vara af en sådan betydelse, att verkets chef både vill och bör besluta i ärendet.

Huru stor själfständighet i förvaltningsväg, som lemnats respektiva *Behofvet af centralmyndigheter.* lägre truppförband, och huru stor befogenhet i berörda hänseende, som i de större arméerna tillerkänts armékårcheferna (kårintendenturerna), har man dock lika litet inom dessa som inom de smärre arméerna kunnat förekomma, att afgörandet af en ganska stor mängd förvaltningsfrågor måste hänskjutas till en för hela armén gemensam förvaltningsöfverstyrelse, hvilken för öfrigt är oundgänglig för utfärdande af de föreskrifter för handhafvandet af detaljer i arméns förvaltning, hvilka äro ett vilkor för en god och ändamålsenlig hushållning.

I de allra flesta stater utöfvas som bekant denna öfverstyrelse af ett krigsministerium med särskilda afdelningar för ärendenas behandling, allt efter som desamma tillhöra beväpnningen, befästnings- och byggnadsväsendet, intendenturen eller kassaväsendet o. s. v. I spetsen för hvar och en af dessa underafdelningar står en chef, och i åtskilliga länder lyda dessutom dessa underafdelningar icke direkt under krigsministern, utan flere af dem äro sammanförda till en underafdelning af högre ordning under en särskild chef, som förmedlar tjänstegången mellan afdelningscheferna och ministern. I på sådant sätt organiserade krigsministerier afgöras ärendena efter en viss bestämd norm af cheferna för de lägre underafdelningarna, af cheferna för de högre underafdelningarna, af krigsministern eller i regeringen.

Att denna form för öfverstyrelse för arméns förvaltning i jämförelse med den här i Sverige tillämpade erbjuder beaktansvärda fördelar torde näppeligen kunna bestridas. Förvaltningsärendena gå direkt från de högsta truppförbanden till spetsen för arméns styrelse, krigsministern, som inför riksförsamlingen bär ansvaret för arméns förvaltning och bör vara i tillfälle att få erforderlig öfverblick öfver och att personligen ingripa i densamma; flertalet ärenden kunna inom ministeriet erhålla erforderlig utredning utan att utlåtanden behöfva infor dras från utanför detsamma stående militära myndigheter, och slutligen kunna afdelningscheferna beredas tillfälle att i riksförsamlingen biträda ministern vid försvaret mot de angrepp på förvaltningsåtgärder inom armén, som numera inom de flesta länder börja blifva så vanliga och för hvilkas bemötande på ett uttömmande sätt i många fall erfordras en vida mer i detalj gående kunskap om den mängd olikartade ärenden, hvilka tillhöra ett så stort maskineri som en armés förvaltning, än som hos en person kan förutsättas.

Enligt vår svenska grundlag äger emellertid chefen för landtförsvarsdepartementet — i likhet med öfrige chefer för statsdepartementen — ingen beslutanderätt öfver de ärenden, som till hans departement inkomma, utan

alla dessa måste med undantag af de s. k. kommandomålen afgöras af Konungen i statsrådet.

Mot inrättandet inom departementen af byråer med en viss grad af beslutanderätt torde visserligen grundlagen icke lägga absolut hinder, och inom finansdepartementet finnes redan en dylik — justerings- och kontrollbyrån —, hvilken äger att i ett fåtal mindre betydande ärenden fatta beslut. Att de svenska statsmakterna, för att i fråga om öfverstyrelsen för arméns förvaltning uppnå de fördelar, som skulle vinnas genom densamma förläggande till ett krigsministerium i vanlig europeisk mening, skulle vara benägna att här införa ministerstyrelse, är emellertid så osannolikt, att ett förslag i dylik riktning icke kan komma att hafva annat än högst ringa, om ens någon utsigt till framgång, och icke heller torde det låta sig göra att med landtförvarsdepartementet införlifva arméförvaltningens olika departement under form af byråer med en afsevärd grad af beslutanderätt. För den sistnämnda anordningen torde visserligen, såsom nyss är nämnt, grundlagen icke lägga hinder i vägen, men det måste alltid betraktas som en stor oegentlighet att chefen för en byrå äger en ganska omfattande beslutanderätt, under det att den öfver honom stående departementschefen personligen icke äger någon sådan.

Då i vårt land gällande konstitutionella förhållanden således icke torde medgifva att under någon lämplig form förlägga öfverstyrelsen öfver arméns förvaltning till landtförvarsdepartementet, återstår att undersöka de öfriga alternativ, som hafva ifrågasatts för anordningen af nämnda öfverstyrelse, nämligen att densamma utöfvas antingen af Kongl. Maj:t i statsrådet eller af ett eller flera själfständiga embetsverk.

Beträffande det förra alternativet kan med allt skäl ifrågasättas, om icke en dylik anordning måste betraktas såsom fullkomligt stridande mot karakteren af hela vår statsförvaltning. De svenska regeringsdepartementen utöfva nämligen icke på långt när en så omfattande verksamhet som flertalet utländska staters s. k. ministerier, hvilka inom sig inrymma den enda centrala öfverstyrelsen öfver de viktigaste af statsförvaltningens olika grenar, utan är hos oss som bekant denna öfverstyrelse delad mellan Kongl. Maj:t i statsrådet och ett antal centrala embetsverk, från hvilka enligt grundlagens bud nödiga upplysningar angående de olika regeringsärendena skola inhemtas af vederbörande departementschef, innan de af honom inför Konungen föredragas, och hvilka dessutom bland annat hafva till uppgift att själfva anordna nödiga åtgärder, hvilka skola genom underlydande verkställas,

att pröfva och afgöra lagligheten eller lämpligheten af underordnades åtgärder samt

att förvalta penningar.

Men äfven om den ifrågavarande anordningen kunde anses förenlig med den svenska statsförfattningens väsende, torde dock dess genomförande i praktiken komma att medföra olägenheter, hvilka enligt vår åsikt äro af långt större betydelse än fördelarna, af hvilka den, som af reformens förespråkare sättes i främsta rummet, eller att arméfördelningscheferna icke skulle i administrativt hänseende vara beroende af någon annan myndighet än Kongl. Maj:t i statsrådet, icke är annat än en ren etikettsak utan egentlig reel innebörd. Skulle nämligen alla förvaltningsärenden, hvilka icke kunna af vederbörande regementsförvaltningar eller fördelningsintendenturer afgöras — och sådana frågor måste, som i det föregående anmärkts, mycket ofta förekomma — hänskjutas till landets högsta administrativa myndighet, så komme detta otvifvelaktigt att menligt inverka på hela regeringsmaskineriets gång, allra helst som regeringen redan under nuvarande förhållanden är så öfverhopad med arbete, att det snarare bör blifva fråga om att minska antalet af de ärenden, som underställas Kongl. Maj:ts pröfning, än att öka regeringsbestyret med en mängd mindre väsentliga frågor, hvilka, enligt hvad en lång erfarenhet gifvit vid handen, kunna utan olägenhet afgöras af en utanför regeringen stående central myndighet.

Det nu anförda skälet mot förläggandet af öfverstyrelsen öfver arméns förvaltning till Kongl. Maj:t i statsrådet har man sökt bemöta därmed, att de militära förvaltningsmyndigheternas framställningar till arméförvaltningen och Kongl. Maj:t hitintills i många fall skett tämligen planlöst och att dessa myndigheter, om de lade i dagen erforderligt förutseende, skulle utan olägenhet kunna inskränka sig till att endast en gång hvarje år göra framställningar angående sina medelsbehof för olika ändamål.

Kan emellertid öfverstyrelsen öfver arméns förvaltningsväsende icke utan olägenhet för regeringsmålens behandling förläggas till Kongl. Maj:t i statsrådet med mindre än att underordnades rättighet att i förvaltningsfrågor göra hemställanden hos Kongl. Maj:t inskränkes på sätt ofvan är nämndt, då torde äfven förslaget till en dylik förvaltningsreform böra betraktas såsom fallet, ty reformer uti förvaltningsväsendet måste gå i den riktning, att truppernas behof skola kunna tillgodoses med minsta möjliga tidsutdrägt, och icke i en alldeles motsatt.

Såsom ett exempel på hvilken stor vikt man äfven i ett land med starkt decentraliserad militärförvaltning fäster vid att anmälan om före-

fintliga behof bör göras, då så faller lägligt, må här anföras följande utdrag ur den franska lagen om den militära administrationen: »Le commandant du corps d'armée a le devoir de prévoir et exposer au ministre *en temps opportun* les besoins de son corps d'armée».

Då det sålunda torde vara mindre lämpligt att förlägga öfverstyrelsen öfver arméns förvaltningsväsende till landtförvarsdepartementet på samma gång som en mera i detalj ingripande ledning af arméns förvaltning erfordras än som Kongl. Maj:t i statsrådet lämpligen kan utöfva, återstår intet annat än att öfverlåta utöfningen af denna öfverstyrelse åt ett eller, som längre fram föreslås, åt trenne centrala embetsverk.

*Central-
myndighets
befogenhet.*

I nu gällande instruktion för arméförvaltningen uttryckes detta embetsverks befogenhet i egenskap af penningförvaltande verk på följande sätt, att detsamma vid utöfvandet under Kongl. Maj:t och chefen för landtförvarsdepartementet af högsta uppsikten öfver den ekonomiska förvaltningen vid armén och hvad i öfrigt vidkommer försvarsverket till lands äger att »i öfverensstämmelse med gällande författningar, fastställda stater och Kongl. Maj:ts särskilda föreskrifter förvalta de för landtförsvaret anvisade statsanslag, använda de åt landtförsvaret anslagna, under statskontorets förvaltning ställda kassor och fonder samt öfvervaka förvaltningen jämväl af sådana för landtförsvarets behof anvisade medel, öfver hvilka den ej omedelbart förfogar».

I princip torde icke befogenheten för en närmast under Kongl. Maj:t stående penningförvaltande centralmyndighet kunna uttryckas på ett mycket afvikande sätt, men i praktiken blir emellertid ifrågavarande förvaltningsbefogenhet bland annat i hög grad beroende på den norm, som följts vid upprättande af de utaf Kongl. Maj:t fastställda staterna. Äro dessa tämligen allmänt affattade, blir det centrala embetsverkets befogenhet jämförelsevis vidsträckt, hvilket äfven torde vara nödvändigt, om icke, som i det föregående påpekats, allt för många obetydliga ärenden skola komma att dragas under Kongl. Maj:ts pröfning. Men om staterna däremot äro synnerligen detaljeradt uppställda och sålunda ringa spelrum lemnas åt det förvaltande verket vid deras tillämpning, då måste till följd af mellankommande oförutsedda omständigheter inträffa att förslag till afvikelser från dessa stater tidt och ofta måste till Kongl. Maj:ts pröfning framläggas.

Är det sålunda riktigt att de förvaltande centralmyndigheternas befogenhet ej allt för mycket bindes genom specificerade stater, så behöfver dock å andra sidan denna befogenhet närmare regleras genom

införande i ifrågavarande myndigheters instruktioner af vissa inskränkande bestämmelser, hvilka icke innehållas i arméförvaltningens nuvarande instruktion, om ock de olika departementen mer eller mindre tillvägagå såsom om dylika föreskrifter funnos utfärdade. De inskränkningar i centralmyndigheternas befogenhet, som sålunda ansetts lämpliga, äro, att det skulle åligga dessa myndigheter att utverka Kongl. Maj:ts bifall i följande fall, nämligen

till nybyggnadsarbeten, hvilkas utförande kräfver en kostnad af mer än 5,000 kronor,

till inköp af mark eller fast egendom af mer än 2,000 kronors värde, till beställningar utom riket af materiel eller varor, som kunna tillverkas inom riket, i enlighet med § 5 i Kongl. Maj:ts förordning angående statens upphandlings- och entreprenadväsande med mera af den 17 november 1893 och hvilkas inköpspris uppgår till högre belopp än 1,000 kronor, samt

till utbetalande af arfvoden eller gratifikationer till under vederbörande myndighet lydande löntagare.

Den nuvarande arméförvaltningen är visserligen till namnet *ett* embetsverk, men de band, hvilka förena detsamma fyra olika departement, äro, som af den nu gällande instruktionen framgår, ganska lösa och afse förnämligast räkenskapernas form och uppställning, embetsverkets arbetsordning samt tillsättning och afskedande af embetsmän och vaktbetjente.

Hvad det förstnämnda af dessa föreningsband vidkommer, så torde det få betraktas som ett tämligen allmänt önskemål särskildt inom riksdagen att, huru än arméförvaltningen må omorganiseras, kassavården och bokföringen förenas på ett enda departement, hvaraf åter blifver en följd att den civila personalens inom artilleri- och fortifikationsdepartementen tjänsteåligganden icke komma att förete lika stor gemenskap som för närvarande med dem, som tillkomma tjänstemännen vid de båda andra departementen. Om därtill sedan kommer, hvarom närmare i det följande, att de nuvarande intendents- och civila departementen torde kunna sammanslås till ett enda och sålunda arméförvaltningens nuvarande fyra departement inskränkas till tre, så torde icke hvad tjänstemännen vidkommer något afsevärdt skäl förefinnas för bibehållande af det kollegiala samband, som nu förenar embetsverkets hufvudafdelningar.

Frågan om intendents- och civila departementens sammanslagning till ett är ingalunda ny. Första gången den förekommer är i det utlåtande, landtförsvarskomitén år 1862 afgaf med anledning af 1858 års förslag till

Hufvudgrunderna för centralmyndigheternas organisation.

ombildning af dåvarande krigskollegium till en arméförvaltning, organiserad på fyra af hvarandra oberoende afdelningar, benämnda artilleri-, fortifikations-, intendents- och aflönings-afdelningarna, i hvilket utlåtande föreslås att de båda sistnämnda afdelningarna skulle till en enda förenas. I öfverensstämmelse härmed aflät Kongl. Maj:t proposition till 1862—63 årens riksdag. Af statsutskottet tillstyrktes denna framställning, men af ledamoten i utskottet Herr A. W. Björck, med hvilken flertalet utskottsledamöter af borgare- och bondestånden förenade sig, afgafs en reservation, hvari bland annat föreslogs att Rikets ständer skulle medgifva:

»Att krigskollegium förändras till en arméförvaltning på det sätt, att inom densamma bildas tre särskilda afdelningar, hvardera ställd under en militär chef, och att åt dessa chefer uppdrages att, hvar inom sin afdelning, med nödigt biträde på eget ansvar handlägga och afgöra alla sådana mål, som i något hänseende fordra militäriskt tekniska insikter, men att alla öfriga mål och ärenden öfverlemnas till en särskild af militärcheferna oberoende afdelning, som utgöres af endast civila medlemmar och med kollegialt arbets sätt, åt hvilken afdelning tillika uppdrages den omedelbara dispositionen af arméförvaltningens kassa och kontrollen däröfver jämte den bokföring, som afser att redovisa för embetsverks hela förvaltning.»

Rikets ständers skrifvelse affattades i enlighet med denna reservation, och jämlikt instruktionen för arméförvaltningen af den 26 september 1865 organiserades embetsverket på fyra departement, nämligen artilleri-, fortifikations-, intendents- och civila departementen.

Den komité (löneregleringskomitén), som år 1878 afgaf förslag till omorganisation af arméförvaltningen, föreslog äfven att indraga civila departementet, och anförde såsom skäl härför hufvudsakligen att ärendena, som af civila departementet handläggas, sedan de, som röra fondförvaltningen och boställsväsendet, därifrån borttagits, blefvo allt för få och af för ringa omfattning för att kunna för sin handläggning kräfva ett särskildt departement. Mot detta förslag till indragning af det civila departementet reserverade sig komiténs ordförande, dåvarande generalkrigskommissarien Varenius, hvilken såsom skäl för nämnda departements bibehållande såsom själfständigt bland annat anförde, att man svårligen skulle kunna fordra af militärdepartementens chefer att de, upptagna såsom de voro med behandlingen af militäriskt tekniska frågor af mångfaldig och ofta ganska svårlöst beskaffenhet, skulle därjämte kunna med nödig uppmärksamhet och kraft följa och öfvervaka handläggningen af rent civila ärenden af ganska viktig och grannlaga beskaffenhet samt att intendentsdepartementets göro-

mål under senare åren vuxit i så betydande grad, att dess personal, chefen däruti inberäknad, icke utan största ansträngning kunde medhinna att fullgöra sina åligganden.

Dessa af reservanten anförda skäl för civila departementets bibehållande såsom själfständigt departement utvecklades vidare i det utdrag ur stadsrådsprotokollet, som åtföljde Kongl. Maj:ts proposition till 1880 års riksdag angående ny lönestat för arméförvaltningen, och mot nämnda departements ifrågasatta sammanslagning med intendentsdepartementet framhållas häri särskildt olämpligheten af att pålagga den å detta departement ensamt beslutande chefen, generalintendenten, en sådan tillökning i arbete, som den hvilken för honom genom sammanslagningen skulle uppstå. Generalintendenten skulle nämligen i så fall behöfva inom sitt vetandes område fullständigt indraga frågorna om arméns aflöning, och då häri innefattades äfven gällande rättsbestämmelser angående aflöningen för indelta arméns manskap, hvarom frågor genom år efter år talrikare förekommande besvärsmål drogos under Kongl. Maj:ts pröfning och vid afgörandet af hvilka besvär arméförvaltningens biträde måste i form af underdåniga utlåtanden anlitas, så funne man att den förordade sammanslagningen af de båda departementen skulle kräfva af generalintendenten utom en mängd andra nya kunskaper jämväl något för honom förut så obehöfligt och främmande, som en tillförlitlig insikt i de talrika författningar, hvilka angå rust- och rotehället.

Genom 1892 års urtima riksdags beslut hafva emellertid ofvan anförda förhållanden i viss mån ändrats. Från det stora anslaget till de värnpliktiges vapenöfningar, hvilket som bekant af intendentsdepartementet förvaltas, utbetalas nämligen såväl färdkostnader som aflöning, och generalintendenten måste sålunda redan nu besitta en afsevärd del af den författningskunskap, som år 1880 ansågs för honom vara jämförelsevis obehöflig. Vidare bör genom indelningsverkets delvisa afskrifning och i sammanhang därmed ändrade aflöningsförhållanden vid indelta armén anledningarna till rättstvister angående ifrågavarande aflöning komma att i afsevärd grad minskas.

Inrättandet år 1892 af fördelningsintendenturer samt de sedan 1880 redan genomförda eller nu föreslagna förvaltningsreformerna och ifrågasatta förändringarna i organisatoriskt hänseende torde vara egnade att försvaga giltigheten af de skäl, som vid arméförvaltningens senaste omorganisation anfördes mot sammanslagningen. Genom en ökad decentralisation

af förvaltningsgöromålen, revisionens förflyttning till fördelningsintendenturerna och sjukvårdsbyråns utbrytning ur intendentsdepartementet, hvarom mera i det följande, komma nämligen otvifvelaktigt såväl centralmyndighetens som generalintendentens göromål att väsentligt minskas, och därigenom att den senare till sitt biträde erhåller en person med sådana kvalifikationer, som hos en öfverfältintendent måste förutsättas, bör han blifva befriad från mycket af det arbete, som under nuvarande förhållanden måste af honom själf utföras.

En granskning af de under 1895 till arméförvaltningens olika departement inkomna målen, hvarom uppgifter lemnas i bil. n:r 1—4, leder äfven till den uppfattningen, att antalet mål i en af nuvarande intendents- och civila departementen sammanslagen centralmyndighet ej kommer att öfverstiga det antal, som för närvarande handlägges i intendentsdepartementet.

Ett ytterligare skäl, som talar för de båda ifrågakvarande departementens sammanslagning till *en* styrelse, är den tidsutdrägt, som handläggandet af ärenden i allmänhet kräfver, då de måste behandlas på två departement, och ärendena af sådant slag, särskildt de kongl. remisserna, äro ej få till antalet och framför allt ej de minst viktiga.

Att, såsom i ofvannämnda utdrag ur statsrådsprotokollet anföres, det för chefen för landförsvarsdepartementet måste »skattas såsom en ej ringa förmån att, utom de militäriskt-tekniskt bildade cheferna för de tre militära departementen i arméförvaltningen, äfven äga tillgång till biträde af en civil embetsman af den framstående duglighet och erfarenhet, som hos generalkrigskommissarien måste förutsättas», torde ej kunna förnekas, men den olägenhet, som i berörda afseende skulle uppkomma genom generalkrigskommissariebefattningens indragande, äfvensom öfriga anförda skäl mot intendents- och civila departementens sammanslagning torde vara af ringa betydelse i jämförelse med fördelen af att de tvenne departement inom den nuvarande arméförvaltningen, med hvilka regementsförvaltningarna och fördelningsintendenturerna hafva det ojämförligt största antalet tjänstemeddelanden och hvilka, hvad trupperna vidkommer, kunna sägas utgöra den egentliga arméförvaltningen, blifva en enhet under en gemensam chef.

Att frågor, som röra aflöningen, äro inrangerade inom den afdelning af krigsministerium, där liknande frågor, som de hvilka enligt arméförvaltningens nu gällande instruktion tillhöra dess intendentsdepartement, handläggas, är för öfrigt regel inom snart sagdt alla länder.

Af det nyss anförda torde framgå att, om arméns förvaltningsväsende ordnas på det sätt, hvaraf hufvuddragen i det föregående anförts, föga skäl förefinnes, hvarför de tre arméförvaltningens departement, som kvarstå, sedan civila departementet hopslagits med intendentsdepartementet, behöfva ens till namnet utgöra *ett* verk, utan att de med allt skäl kunna organiseras, artilleri- och fortifikationsdepartementen såsom underafdelningar af respektiva *artilleri-* och *fortifikationsstyrelserna* och intendentsdepartementet såsom ett själfständigt embetsverk, lämpligen benämndt *intendenturstyrelsen*.

Öfverflyttningen af de nuvarande artilleri- och fortifikationsdepartementens tjänsteåligganden till underafdelningar af artilleriets och fortifikationens öfverstyrelser måste naturligtvis medföra vissa förändringar i det sätt, hvarpå dessa öfverstyrelser för närvarande äro organiserade eller rättare sagt i de bestämmelser, som äro utfärdade angående generalfälttygmästarens och chefens för artilleriet samt chefens för fortifikationen skyldigheter.

Dessa båda myndigheter utöfva som bekant för närvarande en så att säga trefaldig verksamhet, nämligen såsom vapenchefer, såsom högsta förvaltningsmyndigheter i fråga om användningen af vissa i riksstaten uppförda anslag samt slutligen såsom närmast Kongl. Maj:t stående militärtekniska auktoriteter i fråga om bestämmande af vapenmodeller, uppgörande af befästningsförslag m. m.

Af dessa trenne kategorier tjänstegörsmål hafva hittills den första och den tredje ingått i respektiva öfverstyrelser, under det att däremot den andra varit ställd utanför desamma. Huruvida en dylik anordning i själfva verket motsvarar det organiska samband, som mellan de olika slagen af ärenden förefinnes, kan med skäl dragas i tvifvelsmål. De embetsåligganden, som tillkomma en vapenchef eller, hvad generalfälttygmästaren och chefen för artilleriet för framtiden är afsedd att blifva, en truppinspektör, hafva nämligen föga eller intet gemensamt med dispositionen af penningmedel och med militär-tekniska frågor, under det att däremot ärenden af de sistnämnda båda kategorierna oupphörligt beröra hvarandra. Af denna anledning har ingen tvekan funnits vid att föreslå att de ärenden, som tillkomma generalfälttygmästaren och chefen för artilleriet samt chefen för fortifikationen i egenskap af vapenchefer eventuelt inspektörer, icke skola tillhöra öfverstyrelserna, utan i stället handläggas och beredas af militära staber i likhet med hvad för närvarande är fallet vid inspektionen af kavalleriet.

Artilleri- och fortifikationsstyrelserna böra därför endast hafva att syssla med förvaltnings- och tekniska frågor samt indelas på två byråer, en förvaltnings- och en teknisk, hvardera under en regementsofficer som chef.

I styrelserna äro för öfrigt afsedda att tjänstgöra dels kommenderade officerare, dels ett antal civile tjänstemän.

För ärendenas handläggning inom dessa styrelser skall längre fram närmare redogörelse lemnas och må nu endast anföras, att i fråga om ärendenas föredragning och beslutens fattande föreslås ett liknande förfarande som i de centrala administrativa verk, hvilka ej förut varit rikskollegier, eller att ärendena afgöras af chefen för styrelsen uppå föredragning af vederbörande byråchef, med skyldighet för denne att vid föredragning af viktigare sådana låta till protokollet anteckna sin mening, därest beslutet blifver från densamma afvikande. Hvad de militära förvaltningsärendena beträffar, innefattar denna anordning, såsom varande för närvarande inom arméförvaltningen föreskrifven, intet nytt, hvilket däremot är fallet i fråga om de tekniska ärendena, angående hvilka vederbörande föredragande hittills icke ägt reservationsrätt.

Framläggandet inför Kongl. Maj:t af förslag i dylika frågor är emellertid i många fall, äfven om en komités yttrande på förhand blifvit inhemtadt, förenadt med ett så stort ansvar, att den beslutande chefen bör hafva rätt att fordra, att den föredragande byråchefen delar detsamma, så framt denne icke finner sig föranlåten att mot beslutet anmäla reservation, hvartill kommer att byråchefens medansvarighet alltid måste utgöra en ökad garanti för att frågorna, innan de till afgörande föreläggas Kongl. Maj:t, erhållit all erforderlig utredning.

Mot ett dylikt sätt för besluts fattande af en militär myndighet har man hört den anmärkning framställas, att en militärchef i alla frågor bör vara till den grad allena beslutande, att någon reservationsrätt ej får tillerkännas den föredragande, i synnerhet då han är officer. Att vid behandlingen af frågor, som röra den vid trupperna anställda personalen, dennas utbildning m. m., den föredragande icke undertecknar beslutet, utan inskränkes till att vara blott och bart kontrasignant är äfven helt naturligt, emedan ett motsatt tillvägagående skulle ur disciplinär synpunkt sedt vara absolut förkastligt och verka nedsättande på den högste chefens auktoritet, men hvad förvaltnings- och tekniska frågor angår torde denna icke på minsta vis nedsättas därigenom att den föredragande tillerkännes rätt att till protokollet få auteckna sin från beslutet afvikande mening.

På samma gång som det sålunda ansetts lämpligt att nuvarande civila departementet ingår i den föreslagna intendenturstyrelsen, torde emellertid på skäl, för hvilka i det följande skall närmare redogöras, denna styrelse böra befrias från att taga närmare befattning med frå-

gor rörande arméns sjukvårds- och veterinärmateriel, hvilka lämpligen böra handläggas af öfverfältläkaren med biträde af en under honom ställd stab.

Då fältläkarekontoret på grund af 1892 års urtima riksdags beslut afskildes från medicinalstyrelsen och utvidgades till en sjukvårdsbyrå under arméförvaltningens intendentsdepartement, var detta ett stort framsteg i riktning mot en enhetlig ledning af arméns sjukvårdsväsende, i det att åtminstone alla till sjukvården hörande *förvaltnings*ärenden, hvilka förut varit delade mellan fältläkarekontoret och intendentsdepartementet, kommo att afgöras af endast en myndighet, nämligen sistnämnda departement. Detta var nästan allt, som kunde ernås med bibehållande af de förvaltningsprinciper, som hittills varit rådande inom krigsstyrelsen, och utan att upprätta ett femte departement inom arméförvaltningen, ett sjukvårdsdepartement. Men den önskvärda enheten i ledningen af arméns sjukvårdsväsende har dock långt ifrån uppnåtts genom inrättandet af sjukvårdsbyrån, hvilken lyder under generalintendenten, under det att den egentliga målsmannen för ifrågavarande sjukvårdsväsende, öfverfältläkaren, endast indirekt såsom ledamot af utrustningskommissionen kan hafva inflytande på de ärenden, som handläggas inom sjukvårdsbyrån, och alla personella och rent medicinska ärenden lyda under medicinalstyrelsen.

Då nu arméförvaltningen skall omorganiseras, anslagen och göromålen mera decentraliseras och ärendenas öfverlemnande till sakkunniga myndigheters afgörande eftersträfvast, torde det vara skäl att taga i öfvervägande, huruvida det ej vore lämpligt att sjukvårdsbyrån ej införlivades i den föreslagna intendenturstyrelsen, utan ställdes under öfverfältläkarens ledning. Härigenom skulle ledningen af arméns sjukvårdsväsende, såväl hvad personal och hästar som materiel beträffar, blifva så enhetlig som den för närvarande kan blifva i vårt land, där militärläkarne samtidigt äro civile läkare, hvilket nödvändiggör, att de flesta personella frågor rörande militärläkarne afgöras ej af öfverfältläkaren ensam, utan af hela medicinalstyrelsen, om ock på öfverfältläkarens föredragning. Af sistnämnda skäl och emedan öfverfältläkaren inom medicinalstyrelsen föredrager alla flottans sjukvårdsväsende rörande ärenden, hvilka endast med svårighet kunna läggas under en landförsvaret tillhörande institution, har öfverfältläkaren ansetts fortfarande böra vara ledamot af medicinalstyrelsen, inom hvilken han äfven bör föredraga sådana militärveterinära mål, som ej kunna afgöras af honom personligen, på samma gång som ifrågasättas kan, huruvida han icke skulle kunna befrias från föredragning af åtskilliga icke militära ärenden,

som nu äro honom anförtrödda, äfvensom från att deltaga i en del andra göromål inom medicinalstyrelsen.

Intendenturstyrelsen, som skall öfvertaga ej endast det nuvarande intendentsdepartementets, utan äfven civila departementets göromål, skulle vidare genom sjukvårdsbyråns förflyttning befrias från den direkta behandlingen af en hel grupp ärenden, delvis af helt annan beskaffenhet än öfriga till styrelsen hörande mål. Till sist skulle den fördelen vinnas, att alla sjukvårdsärenden blefvo afgjorda af sakkunnig person, af målsmannen för arméns sjukvårdsväsende, öfverfältläkaren, hvilken ju bör vara ansvarig för alla grenar af sjukvårdsväsendet vid armén.

Som olägenhet af sjukvårdsbyråns utbrytning från det centrala förvaltningsverket och underordnande under öfverfältläkaren torde kunna anföras att intendenturförråden, såväl de centrala som truppersnas, måste delas i intendentur- och sjukvårdsförråd, om ock icke så fullständigt att det skulle behöfvas skilda lokaler för desamma, och att regements- m. fl. förvaltningar skulle i viss mån komma att lyda äfven under öfverfältläkaren, men i jämförelse med fördelarna af den föreslagna anordningen torde denna olägenhet ej hafva någon större betydelse, isynnerhet som ifrågavarande förvaltningar redan nu hafva och för framtiden äfven skulle komma att hafva redovisnings- m. fl. skyldigheter till de centrala artilleri- och fortifikationsmyndigheterna.

På nu anförda skäl föreslås, att sjukvårdsbyrån underordnas öfverfältläkaren, med benämning af *öfverfältläkarens stab*, och ej, såsom från andra håll föreslagits, sjukvårdsstyrelsen, detta emedan öfverfältläkaren såsom ledare af arméns sjukvårdsförvaltning ej skulle hafva samma ställning till intendenturstyrelsen som de med full förvaltningspersonal utrustade artilleri- och fortifikationsstyrelserna, hvilka böra vara fullkomligt likställda med den förstnämnda styrelsen. Öfverfältläkaren skulle däremot liksom fördelningsintendenturerna i afseende på förvaltningen vara underordnad intendenturstyrelsen och hafva redovisningsskyldighet inför densamma, ehuru han för öfrigt skulle lyda direkt under Kongl. Maj:t och de medel, som äro afsedda för anskaffning och underhåll af sjukvårds- och veterinärmateriel, ställas till hans disposition i enlighet med af Kongl. Maj:t gifna föreskrifter.

Ett nästan oundgängligt vilkor för att det nu omnämnda öfverlemnandet af dispositionsrätten öfver en del anslagsmedel till öfverfältläkaren skall vara utförbart, är att dessa medel, som nu återfinnas fördelade på åtskilliga anslag såsom »arméns intendentur- och sjukvårdsträng»,

»diverse intendenturbehof», »garnisonssjukhusen i Stockholm och å Karlsborg», »det icke garnisonerade infanteriets och indelta kavalleriets vapenöfningar», »de värnpliktiges vapenöfningar», »remontering och skoning m. m. för garnisonerade arméns hästar», »volontärskolor» och möjligen flera, sammanföras till ett gemensamt reservationsanslag, såsom redan förut påpekats vid framställningen af bristerna uti den nuvarande uppställningen af 4. hufvudtiteln.

Hvad beträffar de sjukvårdskostnader, som ej beröra underhållet af sjukvårdsmaterielen, nämligen för medikamenter m. m. vid sjukhusen och trupperna, torde någon egentlig förändring af nuvarande tillvägagångssättet vid deras bestridande ej framkallas af sjukvårdsbyråns förflyttning från det centrala förvaltningsverket, emedan äfven nu denna byrå blott undantagsvis handlägger dylika mål, hvilka endast utgöras af penningrequisitioner och anmärkningar vid räkenskaperna.

Under förutsättning sålunda att den i det nuvarande intendentsdepartementet ingående sjukvårdsbyrån icke kommer att tillhöra den föreslagna intendenturstyrelsen, torde denna styrelse böra indelas i en militärbyrå och tvänne civilbyråer, af hvilka den förstnämnda består af tre underafdelningar, nämligen en underhålls-, en mobiliserings- och en statistisk. Såsom byråchefer äro afsedde att tjänstgöra för militärbyrån den i samband med intendenturkårens omorganisation föreslagne öfverfältintendenten samt för hvardera af de båda öfriga byråerna ett krigsråd. Militärbyråns olika afdelningar ställas under chefskap af en fältintendent eller intendent. För öfrigt tjänstgöra inom styrelsen disponible intendent och intendentsaspiranter samt ett antal civile tjänstemän.

Hvad sättet för ärendenas handläggning och beslutens fattande beträffar, bör inom intendenturstyrelsen förfaras på liknande sätt som vid artilleri- och fortifikationsstyrelserna.

Bland de anmärkningar, som framställas mot den nuvarande organisationen af arméns förvaltning, intaga sättet för medels tillhandahållande och redovisning samt den mindre lämpliga bokföringen af räkenskaperna en framstående plats. I syfte att vinna skärpt kontroll beträffande medelsförvaltningen äro af Kongl. Maj:t den 23 november 1894 utfärdade nya bestämmelser angående kassavården m. m.; men så länge de för de underordnade förvaltningsorganen behöfliga medlen skola reqvireras från och redovisas inför flera myndigheter samt förskott ställas till samma förvaltningsorganers förfogande, innan redovisningarna för förut bekomna för-

*Kassa- och
räkenskaps-
väsendet.*

skott inkommit, torde önskvärd reda och trygghet i kassaväsendet icke vara lätta att uppnå.

En af de i det föregående antydda olägenheterna med den nuvarande förvaltningsorganisationen, nämligen penningmedlens rekvirerande från och redovisande inför flera myndigheter, skulle komma att undanrödjas genom den organisation af den centrala förvaltningen, som här förut föreslagits.

Hvart och ett af arméns truppförband skulle nämligen genom fördelningsintendenturerna förskottsvis rekvirera alla behöfliga penningmedel från intendenturstyrelsen och sedermera redovisa dem, afförda under vederbörliga anslagstitlar, inför fördelningsintendenturerna, hvilka, sedan de vid dem anställde revisorerna granskat dessa redogörelser, skulle insända desamma till intendenturstyrelsen, för att därstädes behörigen bokföras. Beträffande medelsbehovet för artilleri- och fortifikationsstyrelserna äfvensom för staber, kårer, skolor, verk och inrättningar m. m., hörande till landtförsvaret, men stående utanför fördelningsförband, skulle för dem erforderliga medel rekvireras jämväl från intendenturstyrelsen samt, med undantag af artilleri- och fortifikationsstyrelsernas och dem underlydande anstalters, inför densamma redovisas. Sistnämnda styrelser och anstalters räkenskaper skulle däremot granskas af vederbörande styrelses revision och därefter öfverlemnas till intendenturstyrelsen för bokföring.

Förskott till underordnade förvaltningsmyndigheter lära ej kunna undvikas, men dels kunna de nedbringas till det minsta möjliga genom att, på sätt nu delvis äger rum, låta dem beräknas månadsvis, dels böra de äfven ställas under bättre kontroll genom att införa månatliga redovisningar för alla de utgifter, som verkligen blifvit bestridda under månaden, i stället för de nuvarande redovisningarna, som uppgöras kvartals- eller årsvis för alla de utgifter, hvilka rätteligen tillhöra samma kvartal eller år, äfven om desamma delvis ej kunna liqvideras förr än någon tid efteråt, ett tillvägagångssätt som försenar redogörelsernas insändande och därigenom försvårar kontrollen öfver förskotten. För att emellertid få kalenderårets redovisning fullständig, torde någon tid efter hvarje års ingång böra upprättas och på förenämnda sätt insändas en särskild tilläggsredovisning för de utgifter, som blifvit under det nya året bestridda, men rätteligen tillhöra nästföregående årets kostnader.

För närvarande är för arméns underordnade förvaltningsmyndigheter i landtränterierna öppnad kredit, hvilken omständighet i sin mån försvårar kassakontrollen och bidrager till att försena uppgörandet af bokslutet vid centralmyndigheten, men med hänsyn till nutidens utvecklade

bankväsende och snabba post- och telegrafförbindelser till alla delar af landet torde det emellertid vara lämpligare att låta riksbanken, i hvilken såväl centralmyndigheterna som alla underordnade förvaltningsmyndigheter, hvilka äro förlagda å orter, där riksbanken eger kontor, skola hafva sina penningmedel insatta, ombesörja äfven tillhandahållandet af de behöfliga medlen, hvilka då uppå framställning af intendenturstyrelsen genom riksbankens försorg omedelbart insättas å vederbörande förvaltningsmyndighets bankräkning, vare sig denna är öppnad i riksbanken eller, där riksbank ej finnes, i annan bankinrättning; och lär en dylik anordning enligt meddelande under hand från riksbankens sida ej möta några svårigheter.

Som konsekvens af det nu föreslagna öfverflyttandet af bestyret med penningmedleus tillhandahållande åt de underordnade förvaltningsmyndigheterna från Kongl. Maj:ts befallningshafvande till riksbanken torde följa att alla utgifter, som nämnda befallningshafvande själfva eller genom underordnade tjänstemän göra för militära ändamål såsom för färdkostnader, transporter med kronoskjuts o. s. v., böra så snart som möjligt ersättas af de militära förvaltningsmyndigheter, centrala eller underordnade, för hvilkas räkning utgifterna blifvit gjorda, på det att den räkenskaperna invecklande bokföringen mellan de militära centrala förvaltningsmyndigheterna och landtränterierna må försvinna.

För närvarande finnes vid arméförvaltningen ett kassakontor med en krigskassör och en amanuens. Då en del af de göromål, som detta kassakontor ombesörjer, enligt ofvan föreslagna anordning med riksbanken som förmedlare af penningförsändningar, komme att försvinna och intet hinder finnes att de allra flesta utanordningar af medel från centralmyndigheterna, äfven till enskilda personer inom eller utom armén, ske genom anvisningar å riksbanken, torde kassakontoret med dess redan nu föga ansträngda tjänstemän blifva obehöfligt och de relativt få göromålen beträffande själfva kassavärden vid de centrala myndigheterna kunna öfverlemnas till redogörare, som samtidigt äfven bestrida andra göromål.

Bokföringen af 4. hufvudtiteln har under en följd af år varit föremål för anmärkningar från statsrevisorerna, hvilket också föranledt att särskild person fått i uppdrag att uppgöra förslag till nytt bokföringssätt.

Efter denna redogörelse för de hufvudgrunder, som ansetts böra följask vid omorganisationen af öfverstyrelsen öfver svenska arméns förvalt-

ningsväsende, lemnas i det följande en mera detaljerad redogörelse för organisationen af de föreslagna trenne centralstyrelserna äfvensom af öfverfältläkarens stab och fördelningsintendenturerna.

*Artilleri-
styrelsen.*

Den förvaltande myndighet, som hittills utöfvats af arméförvaltningens artilleridepartement, skulle, såsom förut nämnts, öfvertagas af en *artilleristyreelse*, hvilken dessutom skulle handlägga de mål, som för närvarande tillhöra generalfälttygmästarens expeditions verksamhetsområde. Artilleristyrelsen skulle således under Kongl. Maj:t och chefen för landtförvarsdepartementet hafva högsta uppsikten öfver den del af arméns förvaltning, som hittills lydt under arméförvaltningens artilleridepartement, och det åligga densamma ej mindre att i öfverensstämmelse med gällande författningar, fastställda stater och Kongl. Maj:ts särskilda föreskrifter förvalta dem af anslagen under 4. hufvudtiteln, som blefve ställda till styrelsens förfogande, att i stadgad ordning redovisa för anförtrodda medel samt att öfvervaka förvaltningen och kassavården vid underlydande anstalter, än äfven att sörja för att artillerimateriel, handvapen och ammunition finnas i för arméns mobiliseringsbehof tillräcklig mängd samt äro i godt skick och af tidsenlig beskaffenhet.

Vid förvaltandet af statsanslagen är att iakttaga, det Kongl. Maj:ts bifall måste utverkas, såsom här förut föreslagits,

till nybyggnadsarbeten, hvilkas utförande kräfver en kostnad af mer än 5,000 kronor,

till inköp af mark eller fast egendom af mer än 2,000 kronors värde,

till beställningar utom riket af materiel eller varor, som kunna tillverkas inom riket och hvilkas inköpspris uppgår till högre belopp än 1,000 kronor, samt

till utbetalande af arfvoden eller gratifikationer till styrelsen underlydande löntagare.

Artilleristyrelsen komme alltså att handlägga alla ärenden, som angå arméns vapen med ammunition och materiel samt dylika effekters tillverkning och besiktning,

försök med artillerimateriel, handvapen och ammunition,

gevärsfaktoriet, krutbruket, ammunitionsfabriken och öfriga artilleriverkstäder,

artilleriförråden,

artilleriets skjut- och exercisfält,

för ofvan nämnda behof afsedda byggnader, såvida de ej ligga å arméns mötesplatser,

personal, som är anställd vid artilleriets förråd, verkstäder och skjutfält eller såsom besiktningsofficerare för styrelsens räkning vid enskilda verkstäder, anslag till artilleriskjutskolorna samt

anslag till artilleriets öfningar och den öfriga arméns skjutöfningar.

Artilleristyrelsen skulle utgöras af generalfälttygmästaren såsom chef för styrelsen, samt fälttygmästaren och chefen för artilleristaben såsom ledamöter i densamma och chefer för hvar sin byrå, fälttygmästaren för förvaltningsbyrån och chefen för artilleristaben för tekniska byrån.

På förvaltningsbyrån böra tjänstgöra, förutom chefen och kommanderade officerare ur artilleristaben eller artilleriet för öfrigt samt underofficerare, följande ordinarie civile tjänstemän, nämligen:

- 1 sekreterare, tillika kamrerare,
- 1 registrator,
- 1 bokhållare, tillika redogörare, samt
- 1 revisor.

Personalen å tekniska byrån skulle utgöras uteslutande af artilleristabsofficerare och andra kommanderade officerare samt underofficerare.

Byråchefer böra förordnas af Konungen i kommandoväg på förslag af generalfälttygmästaren, artilleristabsofficerarne fördelas till tjänstgöring å byråerna af generalfälttygmästaren, öfrig militär personal beordras af generalfälttygmästaren, så länge han är chef för artilleriet, sedermera af Konungen uppå generalfälttygmästarens förslag. Sekreteraren utnämnes af Kongl. Maj:t uppå styrelsens förslag, men öfrige ordinarie tjänstemän tillsättas af styrelsen, hvarvid är att iakttaga, att revisorn skall hafva fullgjort kompetensvilkoren för anställning som intendenturtjänsteman i likhet med hvad som föreslås beträffande revisorerna vid fördelningsintendenturerna.

Extra ordinarie tjänstemän, tillfälliga biträden och vaktbetjante antagas af styrelsen, som vid behof äfven mot ersättning äger rådfråga lämpliga juridiskt bildade personer.

Under *förvaltningsbyrån* lyda alla artilleriet tillhörande verk och inrättningar med der anställd personal, och till densamma höra alla ärenden, som ej äro uppdragna åt *tekniska byrån*, hvilken det skulle åligga att handlägga dem, som röra

konstruktion af och försök med vapen, ammunition och artillermateriel,

författningar och reglementen rörande dylika effekters tillverkning, besiktning och pröfning samt de tekniska bestämmelser, som böra inflyta uti leveranskontrakt,

föreskrifter angående nämnda effekters skötsel och vård samt öfriga ärenden af teknisk art, som generalfälttygmästaren öfverlemnar till byrån.

Tekniska byrån skall dessutom utarbета beskrifningar öfver materiel m. m. samt följa vapenväsendets utveckling i främmande land och förskaffa sig noggrann kännedom om hvad i in- och utlandet tilldrager sig uti de ämnen, som beröra byråns verksamhet.

Uti alla till artilleristyrelsen hörande mål skall generalfälttygmästaren uppå vederbörande byråchef's föredragning allena besluta, ehuru åt byråcheferna bör uppdragas att infordra upplysningar af personal, tillhörande verk och inrättningar m. m., som lyda under styrelsen, och att skriftvexla med bolag och enskilda personer samt, hvad chefen för förvaltningsbyrån beträffar, äfven att i generalfälttygmästarens namn gifva befallningar till ofvan angifna underlydande personal.

Vid föredragning af mål rörande kongl. remisser, beställning, tillverkning eller försök af större omfattning, förslag till modeller af ny typ, nybyggnader, byggnaders underhåll, besvär och revisionsanmärkningar, utfärdande af allmängiltiga föreskrifter, förklaring, ändring eller upphörande af dylika, förslag till stater, den underdåniga årsberättelsen, requisitioner, utanordningar eller redovisningar af penningmedel, arbetsordningen för styrelsen, instruktioner för dess tjänstemän, tillsättning af embeten eller tjänster, semester och tjänstledighet för de civile tjänstemännen, antagande af extra tjänstemän och vaktmästare, o. d., skall protokoll föras, hvarvid iakttages, att byråchef, som i ett dylikt ärendes handläggning deltagit, men ej kunnat instämma i beslutet, skall låta till protokollet anteckna sin afvikande mening.

Uti behandlingen af ärenden, hvilkas beskaffenhet eller vikt så kräfver, skola båda byråcheferna efter generalfälttygmästarens bestämmande deltaga.

I generalfälttygmästarens frånvaro utgöres artilleristyrelsen såsom hitills å arméförvaltningens artilleridepartement af de båda byråcheferna.

Sekreterarens åligganden äro

att afgifva utlåtanden och upplysningar i ärenden af ekonomisk natur, som till honom för sådant ändamål remitteras,

att under fälttygmästarens inseende äfven i öfrigt biträda med beredning till föredragning af förekommande mål och ärenden samt med anskaffande af erforderliga upplysningar,

att vid föredragning af ärenden, öfver hvilka enligt ofvanstående protokoll skall uppsättas, föra detta protokoll samt, hvad beträffar dessa

ärenden, svara för uppsättning och expedition af utgående skrivelser och protokollsutdrag,

att i början af hvarje månad uppgöra approximativ beräkning öfver styrelsens behof af medel för nästa månad och till styrelsen inlemna förslag till requisition af dylika,

att granska de från underordnade myndigheter inkommande månatliga förskottsrequisitionerna,

att tillse, det vid föredragning beslutade assignationer med skyndsamt utskrifvas och bokföras, samt desamma kontrasignera,

att föra kassakontrollbok och vara kontrollant öfver bokhållaren i egenskap af redogörare,

att hos styrelsen anmäla, när dess fordringar i konkurs m. m. skola bevakas eller annan juridisk åtgärd för bevarande af fordringsanspråk eller säkerhetshandlings kraft behöfver vidtagas,

att ordna och förvara kontrakt och säkerhetshandlingar samt styrelsens föredragningslistor och protokoll samt

att öfvervaka, det registratören och bokhållaren fullgöra sina åligganden.

Registratören åligger

att föra styrelsens diarium och register,

att ordna och förvara sådana ankomna skrivelser, som ej öfverlemnas till förvar hos annan person, afvensom koncepter till alla utgående skrivelser,

att biträda sekreteraren med uppsättning och kollationering af skrivelser,

att tillhandagå embetsmyndigheter och enskilde med upplysningar i tjänsten,

att ordna och vårda alla handlingar, som tillhöra styrelsens arkiv, samt

att ombesörja anskaffning af styrelsens skrifmaterialier och inventariepersedlar samt dem i föreskrifven ordning redovisa.

Bokhållaren åligger

att vara redogörare för de medel, som artilleristyrelsen utreqvirerar från intendenturstyrelsen,

att föra sådana anteckningar öfver utgifter och inkomster å de anslag, som stå till artilleristyrelsens förfogande, att dessa anslags och deras undertitlars ställning alltjämt kan öfverskådas,

att utskrifva anbefallda assignationer å riksbanken och persedelanordningar samt

att föra sådana böcker och anteckningsjournaler, som äro af behofvet för medels- och persedelsrevisionen inom artilleristyrelsen.

Revisorns åligganden äro

att på eget ansvar granska alla räkenskaper från under artilleristyrelsen lydande verk och inrättningar, äfven i afseende på persedlar, för så vidt denna granskning ej är öfverlemnad till annan person,

att granska räkningar m. m., som inlemnas direkt till artilleristyrelsen,

att vaka öfver att ålagd inbetalning af medel verkställes samt

att i öfrigt biträda med utredningen af ärenden, som till honom i sådant syfte remitteras.

Extra ordinarie tjänstemän fördelas till biträde åt de ordinarie tjänstemän, som däraf för tillfället hafva behof.

Den vid förvaltningsbyrån anställda *militära personalen* användes dels till utredning och expedition af mål enligt byråchefens bestämmande, dels ock till revision af sådana persedelredogörelser, som fordra tekniska kunskaper och därför, enligt hvad i det föregående är anfördt, till styrelsen insändas, såsom öfver artillerimateriel, handvapen, ammunition m. m., äfvensom till vård och tillsyn af modellsamlingen.

Tekniska byråns personal användes dels såsom konstruktörer, ritare, till utförande af olika slags försök med åtföljande beräkningar o. s. v., dels ock till studium af utländska artillerier och tekniska frågor (statistisk afdelning).

Inspektörens för artilleriet stab. Vid sidan om artilleristyrelsen måste generalfälttygmästaren såsom inspektör för artilleriet (för närvarande chef för artilleriet) hafva en stab af 2—3 artilleristabsofficerare för att behandla alla frågor rörande artillerivapnets öfningar och utbildning såsom trupp.

Fortifikationsstyrelsen. Enär den föreslagna *fortifikationsstyrelsen* skulle handlägga alla de ärenden, som nu tillhöra arméförvaltningens fortifikationsdepartement och byggnadsafdelningen vid fortifikationsstabens hufvudstation, komme nämnda styrelse att under Kongl. Maj:t och chefen för landtförsvarsdepartementet hafva högsta uppsikten öfver den del af arméns förvaltning, som hittills lydt under arméförvaltningens fortifikationsdepartement, och skulle det åligga densamma ej mindre att, i öfverensstämmelse med gällande författningar, fastställda stater och Kongl. Maj:ts särskilda föreskrifter, förvalta dem af anslagen under 4. hufvudtiteln, som blefve ställda till styrelsens förfogande, att i stadgad ordning redovisa för anförtrodda medel och att öfvervaka förvaltningen och kassavården vid underlydande anstalter, än äfven att hafva öfverinseende öfver såväl rikets landt- och

sjöfästningar som kaserner och byggnader på mötesplatserna samt arbeten å desamma.

Vid förvaltandet af statsanslagen är att iakttaga, det Kongl. Maj:ts bifall måste utverkas, såsom här förut föreslagits,

till nybyggnadsarbeten, hvilkas utförande kräfva en kostnad af mer än 5,000 kronor,

till inköp af mark eller fast egendom af mer än 2,000 kronors värde,

till beställningar utom riket af materiel eller varor, som kunna tillverkas inom riket och hvilkas inköpspris uppgår till högre belopp än 1,000 kronor, samt

till utbetalande af arfvoden eller gratifikationer till styrelsen underlydande löntagare.

Fortifikationsstyrelsen skulle alltså handlägga alla ärenden, som angå rikets fästningar med därtill hörande byggnader,

förslag och planer till nya befästningar och till nybyggnader eller ändringar vid de gamla,

tillsynen och vården af nuvarande arméförvaltningens embetshus i hufvudstaden samt därtill hörande brandredskap,

öfriga för landtförsvaret afsedda hus och byggnader, såvidt dylika ärenden ej falla inom artilleri- eller intendurstyrelsernas embetsområden eller ock jämlikt särskilda föreskrifter tillhöra öfverintendentsembetet eller eljest äro undantagna från styrelsens handläggning,

inquartering i de byggnader, som af styrelsens medel underhållas,

vården och underhållet af all den materiel, som tillhör eller handhafves af ingenjörtrupperna, samt af arméns fasta skanstygsförråd,

kommendantskapens utgifter samt

upplåtelse till enskilde af nyttjanderätten till de nuvarande eller forna fästningar tillhörande lägenheter, hvilka för kronan äro tills vidare obehöfliga.

Styrelsen skulle utgöras af chefen för fortifikationen såsom chef för styrelsen samt öfversten och en annan regementsofficer vid fortifikationen såsom ledamöter i densamma och chefer för hvar sin af förvaltnings- och tekniska byråerna.

På förvaltningsbyrån äro afsedde att tjänstgöra, förutom byråchefen och ur fortifikationen kommenderade officerare och underofficerare, följande ordinarie civile tjänstemän, nämligen:

1 sekreterare, tillika kamrerare,

1 registrator, tillika redogörare, samt

1 revisor, tillika bokhållare.

Personalen å tekniska byrån bör däremot bestå uteslutande af officerare och underofficerare tillhörande fortifikationen.

Byråchefer böra förordnas af Konungen i kommandoväg på förslag af chefen för fortifikationen, men öfrig militär personal kommanderas af den sistnämnde. Sekreteraren bör utnännas af Kongl. Maj:t uppå styrelsens förslag, öfriga civile tjänstemän tillsättas af styrelsen, hvarvid är att iakttaga, att revisorn skall hafva fullgjort villkoren för anställning som intendenturtjänsteman, såsom förut nämnt är.

Juridiskt biträde, extra ordinarie tjänstemän och vaktmästare antagas af styrelsen.

Under *förvaltningsbyrån* lyda fortifikationsbefälhafvare och all öfrig fästningsbyggnads- och fortifikationsförrådspersonal med de förråd och kassar, som dessa förvalta, äfvensom i viss mån vid arméfördelningsstaberna anställde fortifikationsofficerare. Till byrån höra i öfrigt alla ärenden, som ej äro uppdragna åt *tekniska byrån*, hvilken det skulle åligga att handlägga alla dem, som angå

uppgörande och granskning af förslag och planer till befästningar och andra byggnader,

utarbetande af föreskrifter för byggnaders m. m. underhåll och vård äfvensom

öfriga ärenden af teknisk art, som chefen för fortifikationen öfverlemnar till byrån.

Tekniska byrån skall dessutom förskaffa sig noggrann kännedom om fästningsverkens beskaffenhet och byggnadsarbetenas tillstånd och fortgång inom rikets fästnings- och garnisonsorter samt med uppmärksamhet följa utvecklingen af fästningsbyggnadskonsten och i behöfliga delar äfven den civila byggnadskonsten.

Uti alla till fortifikationsstyrelsen hörande mål skall chefen för fortifikationen uppå vederbörande byråchefs föredragning allena besluta, ehuru åt byråcheferna bör uppdragas att infordra upplysningar af underlydande fortifikationsbefäl, fästningsbyggnads- och förrådspersonal och att skriftväxla med bolag och enskilda personer samt, hvad chefen för förvaltningsbyrån beträffar, att i chefens för fortifikationen namn gifva befallningar till ofvan angifna underlydande personal.

Vid föredragning af mål rörande kongl. remisser, beställning, tillverkning eller försök af större omfattning, befästnings- eller andra bygg-

nadsarbeten, byggnaders underhåll, besvär och revisionsanmärkningar, utfärdande af allmängiltiga föreskrifter, förklaring, ändring eller upphörande af dylika, förslag till stater, den underdåniga årsberättelsen, requisitioner, utanordningar eller redovisningar af penningmedel, arbetsordningen för styrelsen, instruktioner för dess tjänstemän, tillsättning af embeten eller tjänster, semester och tjänstledighet för de civile tjänstemännen, antagande af extra tjänstemän och vaktmästare m. m. d. skall protokoll föras, hvarvid iakttages att byråchef, som i ett dylikt ärendes handläggning deltagit, men ej kan instämma i beslutet, skall låta till protokollet anteckna sin afvikande mening.

Uti behandlingen af ärenden, hvilkas beskaffenhet eller vikt så kräfvor, skola båda byråcheferna efter chefens för fortifikationen bestämmande deltaga.

I chefens för fortifikationen frånvaro utgöres fortifikationsstyrelsen af de båda byråcheferna i enlighet med förfarandet hittills i arméförvaltningens fortifikationsdepartement.

Sekreterarens åligganden äro

att afgifva utlåtanden och upplysningar i ärenden af ekonomisk natur, som till honom för sådant ändamål remitteras,

att under chefens för förvaltningsbyrån inseende äfven i öfrigt biträda med beredning till föredragning af förekommande mål och ärenden samt med anskaffande af erforderliga upplysningar,

att vid föredragning af ärenden, öfver hvilka protokoll skall uppsättas, föra detta protokoll samt, hvad beträffar dessa ärenden, svara för uppsättning och expedition af utgående skrivelser och protokollsutdrag,

att i början af hvarje månad uppgöra approximativ beräkning öfver styrelsens behof af medel för nästa månad och till styrelsen inlemna förslag till requisition af dylika,

att granska de från underordnade myndigheter inkommande månatliga förskottsrequisitionerna,

att tillse det vid föredragning beslutade assignationer med skyndsamt utskrifvas och bokföras samt desamma kontrasignera,

att föra kassakontrollbok och vara kontrollant öfver registratorn i egenskap af redogörare,

att hos styrelsen anmäla när dess fordringar i konkurs m. m. skola bevakas eller annan juridisk åtgärd för bevarande af fordringsanspråk eller säkerhetshandlings kraft behöfvor vidtagas,

att ordna och förvara kontrakter och säkerhetshandlingar samt styrelsens föredragningslistor och protokoll samt
att öfvervaka det revisorn i sin egenskap af bokhållare samt registratorn fullgöra sina åligganden.

Registratorns åligganden äro

att föra styrelsens diarium och register,

att ordna och förvara sådana inkommande skrivelser, som ej öfverlemnas till förvar hos annan person, äfvensom koncepterna till de utgående skrivelserna,

att biträda sekreteraren med uppsättning och kollationering af skrivelser,

att vara redogörare ej mindre för de medel, som äro upptagna på fortifikationens stat, än äfven för dem, som fortifikationsstyrelsen för öfrigt requirerar från intendenturstyrelsen,

att tillhandagå embetsmyndigheter och enskilde med upplysningar i tjänsten,

att ordna och vårda alla handlingar, som tillhöra styrelsens arkiv, samt

att ombesörja anskaffning af styrelsens skrifmaterialier och inventariepersedlar samt dem i vederbörlig ordning redovisa.

Revisorn åligger

att på eget ansvar granska alla från underlydande myndigheter till fortifikationsstyrelsen inkommande medels- och persedelredovisningar, äfvensom sådana räkningar, som inlemnas direkt till fortifikationsstyrelsen,

att vaka öfver att ålagd inbetalning af medel verkställes,

att föra sådana anteckningar öfver utgifter och inkomster å anslag, som stå till fortifikationsstyrelsens förfogande, att dessa anslags och deras undertitlars ställning alltjämt kan öfverskådas,

att utskrifva anbefallda assignationer å riksbanken m. m.,

att föra sådana böcker och anteckningar, som äro af nöden för medels- och persedelrevisionen, samt

att i öfrigt biträda med utredningar af ärenden, som till honom i sådant syfte remitteras.

Extra ordinarie tjänstemän fördelas till biträde åt de ordinarie tjänstemän, som däraf för tillfället hafva behof.

Den *militära personalen* användes enligt byråchefernas bestämmande dels till utredning och expedition af mål, dels som konstruktörer, ritare, granskare af inkomna förslag och planer m. m. samt dels till studium af fästningsväsendet i andra länder och dylikt (statistisk afdelning).

Vid sidan af fortifikationsstyrelsen måste chefen för fortifikationen *Chefens för ingenjörtrupperna stab.* såsom chef för fortifikationens officers- och underofficerskårer samt ingenjörbataljonerna hafva en stab af 2—3 officerare för att sköta hans truppexpedition och behandla frågor angående ingenjörtruppernas materiel, öfningar m. m.

I öfverensstämmelse med de allmänna grunder och på de skäl, som här förut blifvit anförda, bör den förvaltande myndighet, som för närvarande utöfvas af arméförvaltningens intendents- och civila departement — med undantag af de ärenden, som nu handläggas i förstnämnda departements sjukvårdsbyrå —, öfvertagas af *intendenturstyrelsen*, hvilken tillika skulle omhändertaga de intendenturkårens hufvudstation nu tillkommande åligganden. Intendenturstyrelsen komme således att under Kongl. Maj:t och chefen för landtförsvarsdepartementet hafva högsta uppsikten öfver det hufvudsakligaste af den del utaf arméns förvaltning, som hittills lydt under arméförvaltningens intendents- och civila departement, hvadan det skulle åligga intendenturstyrelsen ej mindre

att, i öfverensstämmelse med gällande författningar, fastställda stater och Kongl. Maj:ts särskilda föreskrifter, förvalta de för landtförsvaret anvisade statsanslag i den mån de icke blifva ställda till artilleri- eller fortifikationsstyrelsernas förfogande, använda de åt landtförsvaret anslagna, under statskontoret ställda kassor och fonder, öfvervaka förvaltningen och kassavården vid truppförbanden och under styrelsen lydande anstalter samt i fastställd ordning redovisa för alla densamma anförtrödda medel, än äfven att tillse, det intendenturmateriel af alla slag vid såväl truppförbanden som styrelsen underlydande anstalter finnes i för arméns mobiliseringsbehof tillräcklig mängd och i fullgodt författnings- och tidsenligt skick, samt ombesörja de åligganden, hvilka nu tillkomma intendenturkårens hufvudstation, nämligen att uppgöra för intendenturväsendet vid mobilisering nödiga planer m. m., öfvervaka intendenturens mobiliseringsarbete vid armén i dess helhet, verkställa de för vinnande af öfverskådlighet inom arméns intendenturförvaltning behöfliga statistiska och andra arbeten samt med uppmärksamhet följa intendenturväsendets utveckling inom eget och främmande land.

Vid förvaltandet af statsanslagen och fonderna är, såsom här förut föreslagits, att iakttaga, det Kongl. Maj:ts bifall måste utverkas till nybyggnadsarbeten, hvilkas utförande kräfver en kostnad af mer än 5,000 kronor,

till inköp af mark eller fast egendom af mer än 2,000 kronors värde, till beställningar utom riket af materiel eller varor, som kunna tillverkas inom riket, och hvilkas inköpspris uppgår till högre belopp än 1,000 kronor, samt

till utbetalande af arfvoden eller gratifikationer till styrelsen underlydande löntagare.

Till intendenturstyrelsens embetsområde skulle följaktligen komma att höra ärenden, som angå

arméns rekrytering, aflöning och underhåll i den mån sådant åligger staten,

kostnader vid utbildningskurser för befäl, underbefäl och beställningsmän,

inquarterings- samt rese- och traktamentsersättningar, såvidt de skola bestridas från därtill afsedda särskilda anslag under 4. hufvudtiteln,

remonteringsväsendet samt legning af exercishästar,

arméns mundering, tross samt all annan intendenturmateriel äfvensom därför afsedda förråd m. m.,

de för arméns allmänna utredningsförråd samt Stockholms slotts- och förrådsmagasin jämte kronobageri afsedda byggnader och inventarier,

ved, ljus och vatten för fästnings- och garnisonsorter,

arméns mötesfält och skjutbanor samt de exercisfält, med hvilka det icke tillkommer artilleri- eller fortifikationsstyrelserna att taga befattning,

reglementen för enskilda pensionsinrättningar vid arméns truppförband,

pensionering och understöd från Vadstena krigsmanshuskassa och invalidhusfonden, äfvensom begravningshjälp efter afidne militärer, där sådan skall af statsmedel utgå,

ersättning af allmänna medel för postförsändelser från embetsmyndigheter under landförsvarsdepartementet,

arméns räkenskaps- och kassaväsende,

den nuvarande arméförvaltningens allmänna arkiv,

upprättandet hvarje år af liggare öfver anslagen å riksstatens 4. hufvudtitel samt utarbetandet af det för riksdagens revisorer afsedda statistiska tabellverket,

förut berörda intendenturkårens hufvudstation nu tillhörande göromål samt,

gemensamt med kammarkollegium,

allmänna frågor rörande indelnings- och roteringsverket för armén, tvister om ryttare- och soldattorps byggande, underhåll och skötsel samt syner därå äfvensom om ryttares och soldaters lön eller annan rättighet, i hvilka frågor dock endast underdåniga utlåtanden till Kongl. Maj:t afgifvas.

Intendenturstyrelsen lyder under generalintendenten såsom chef samt arbetar på tre byråer, nämligen 1 militärbyrå och 2 civilbyråer med öfverfältintendenten såsom chef för militärbyrån samt ett krigsråd såsom chef för hvardera af de båda civilbyråerna. Intendenturstyrelsen skulle sålunda utgöras af generalintendenten såsom chef och de trenne byråcheferna såsom ledamöter.

Under *militärbyrån* skulle höra de centrala intendenturförråden m. fl. anstalter och i densamma handläggas ej mindre alla ärenden, som angå arméns beklädnad och utredning af alla slag, naturaförplägnad, utgifter för arméns marscher, öfningar och möten, mötesplatser och skjutbanor, inqvartering in natura, utbildningskurser, remonteringsväsendet och hästlega, kasernutredning samt ved, ljus och vatten m. m., än äfven de frågor, som nu handläggas inom intendenturkårens hufvudstation å dess båda afdelningar, mobiliseringsafdelningen och den statistiska afdelningen. Militärbyråns arbeten böra för den skull delas på tre afdelningar under hvar sin fältintendent (eller intendent) såsom chef med eget ansvar för afdelningens arbeten, nämligen en underhålls-, en mobiliserings- och en statistisk afdelning; och skulle å denna byrå för öfrigt tjänstgöra erforderlig ur intendenturkåren beordrad personal.

1. *civilbyrån* är afsedd att handlägga alla mål, som angå arméns rekrytering och afföning, inqvarterings- samt rese- och traktamentsersättningar, indelningsverket, disposition af anslag och fonder, kongl. remisser som af generalintendenten ej tilldelas annan byrå, arkivet m. m.

Förutom det krigsråd, som skall vara chef för byrån, utgöres dess personal af en sekreterare, en registrator samt extra ordinarie tjänstemän.

Till 2. *civilbyrån* skulle höra alla ärenden angående kassa- och räkenskapsväsendet, pensioneringen från Vadstena krigsmanshuskassa och invalidhusfonden samt postafgifterna, besvärs- och anmärkningsmål m. m., äfvensom den revision, som inom intendenturstyrelsen ifrågakommer. Personalen vid denna byrå utgöres, förutom krigsrådet, af en kamrerare, två bokhållare, däraf den ene tillika redogörare, en revisor med biträde af en examinerad intendentsaspirant, samt extra ordinarie tjänstemän.

Af Kongl. Maj:t utnämnas och förordnas generalintendenten, krigsråden på förslag af generalintendenten samt sekreteraren och kamreraren på förslag af intendenturstyrelsen.

Af Kongl. Maj:t förordnas i kommandoväg på förslag af generalintendenten chefen för militärbyrån; öfrig därstädes anställd personal äfvensom den å 2. civilbyrån anställde intendentsaspiranten beordras af generalintendenten. Här icke nämnde ordinarie tjänstemän inom styrelsen äfvensom extra ordinarie tjänstemän, tillfälliga biträden, jämväl juridiskt bildadt, samt vaktmästare antagas af styrelsen, med iakttagande, hvad revisorn beträffar, att denne på sätt förut är nämndt skall hafva fullgjort kompetensvilkoren för anställning som intendenturtjänsteman.

I alla till intendenturstyrelsen hörande mål skall generalintendenten uppå vederbörande byråchef's föredragning allena besluta, ehuru åt byråcheferna bör uppdragas att infordra upplysningar af personal vid intendenturstyrelsen underlydande förråd och inrättningar och att skriftvexla med bolag och enskilde rörande leveranser och dylikt samt, hvad chefen för militärbyrån beträffar, äfven att i generalintendentens namn gifva befallningar åt ofvannämnda underlydande personal.

Vid föredragning af mål rörande kongl. remisser, beställning, tillverkning eller försök af större omfattning, förslag till modeller af ny typ, nybyggnader, byggnaders underhåll, besvär och revisionsanmärkningar, utfärdande af allmängiltiga föreskrifter, förklaring, ändring eller upphörande af dylika, förslag till stater, den underdåniga årsberättelsen, requisitioner, utanordningar eller redovisningar af penningmedel, arbetsordningen för styrelsen, instruktioner för dess tjänstemän, tillsättning af embeten eller tjänster, semester och tjänstledighet för de civile tjänstemännen, antagande af extra tjänstemän och vaktmästare o. d. skall protokoll föras, hvarvid iakttages att byråchef, som i ett dylikt ärendes handläggning deltagit, men ej kunnat instämma i beslutet, skall låta till protokollet anteckna sin afvikande mening. Uti behandlingen af ärenden, hvilkas beskaffenhet eller vikt så kräfvär, skola två eller vid behof alla byråcheferna efter generalintendentens bestämmande delta. Vid besluts fattande i anmärknings- och besvärsmål skall förutom chefen för 2. civilbyrån den af de båda andra byråcheferna, som ärendet närmast angår, äfven delta i målets handläggande.

I generalintendentens frånvaro utgöres intendenturstyrelsen af de trenne byråcheferna; blifva ej två om beslut ense, gälle föredragandens mening.

Sekreteraren åligger

att vid föredragning af ärenden, öfver hvilka enligt förestående protokoll skall uppsättas, föra detta protokoll och, hvad beträffar dessa ärenden, ansvara för uppsättning och expedition af utgående skrivelser och protokollutdrag samt

att ordna och förvara styrelsens föredragningslistor och protokoll.

Registratorn åligger

att föra styrelsens diarium och register,

att ordna och förvara sådana ankomna skrivelser, hvilka ej öfverlemnas till förvar hos annan person, äfvensom koncepter till alla utgående skrivelser,

att tillhandagå embetsmyndigheter och enskilde med upplysningar i tjänsten,

att ordna och vårda alla handlingar, som tillhöra styrelsens arkiv äfvensom den nuvarande arméförvaltningens gemensamma arkiv, samt

att ombesörja anskaffning af styrelsens skrifmaterialier och inventariepersedlar samt dem i föreskrifven ordning redovisa.

Kamrerarens åligganden äro

att afgifva utlåtanden och upplysningar i ärenden angående kassa- och räkenskapsväsendet,

att äfven i öfrigt biträda byråcheferna med beredning till föredragning af förekommande mål samt med anskaffande af därtill erforderliga upplysningar,

att å bestämda tider uppgöra approximativ beräkning öfver landtförsvarets behof af medel för viss tidsperiod att läggas till grund för styrelsens uppgifter i dylikt hänseende till statskontoret,

att till styrelsen göra framställning om medels requirerande från statskontoret på de tider, då sådant kan erfordras, samt till generalintendenten två gånger i veckan aflemna rapport öfver medelstillgången å styrelsens räkning i riksbanken,

att granska och sammanföra från underordnade myndigheter inkommande månatliga forskottsrequisitioner,

att tillse det de vid föredragning beslutade assignationer å riksbanken med skyndsamt utskrifvas och bokföras samt dem kontrahera,

att föra kassakontrollbok och vara kontrollant öfver den bokhållare, som tillika är redogörare,

att hos styrelsen anmäla, när dess fordringar i konkurs m. m. skola bevakas eller annan juridisk åtgärd för bevarande af fordringsanspråk eller säkerhetshandlings kraft behöfver vidtagas, samt

att ordna och förvara kontrakt och säkerhetshandlingar.

Bokhållarne åligger

att enligt kamrerarens anvisning föra erforderliga räkenskapsböcker och uppgöra bokslutet, äfven hvad de till artilleri- och fortifikationsstyrelsernas disposition ställda anslagen beträffar,

att göra anbefallda statistiska utdrag ur böckerna samt

att ansvara för de månatligen inkommande hufvudboksverifikationernas ordnande anslagsvis, foliering och inbindning samt deras öfverlemnande till kammarrätten inom stadgad tid.

En af bokhållarne skall dessutom vara redogörare för de medel, som intendenturstyrelsen för sin räkning utreqvirerar från statskontoret, samt utskrifva anbefallda assignationer å riksbanken.

Revisorns åligganden äro

att på eget ansvar granska fördelningsintendenturernas och de direkt under intendenturstyrelsen lydande förrådens och anstalternas medels- och persedelredogörelser samt Vadstena krigsmanshuskassas, invalidhusfondens och bevaringsmanskapets invalid- och pensionsfonds räkenskaper jämte därtill hörande afskedshandlingar, uppgöra förslag till underhållsbref samt pensionsbref för svärdsmän och svärdsmedaljörer samt föra rullor öfver understödstagare,

att granska räkningar m. m., som inlemnas direkt till intendenturstyrelsen,

att vaka öfver att ålagd inbetalning af medel verkställes samt

att i öfrigt biträda vid utredningen af ärenden, som till honom i sådant syfte remitteras,

ägan han att till hjälp vid dessa arbeten anlita den å 2. civilbyrån anställda *examinerade intendentsaspiranten*.

Extra ordinarie tjänstemän fördelas till biträde åt de styrelsens ordinarie tjänstemän, som däraf hafva behof.

Den å *militärbyrån* anställda intendenturpersonalen användes dels till utredning och expedition af mål enligt byråchefens bestämmande, dels ock till förande af räkenskapsböcker öfver persedlar och dylikt, som finnas uti de centrala intendenturförråden och magasinerna, utskrifvande af persedelanordningar m. m., äfvensom till vård och tillsyn öfver modellsamlingen.

Vid sidan af intendenturstyrelsen bör generalintendenten såsom chef för intendenturkåren hafva till förfogande en adjutant ur samma kår.

*General-
intendentens
expedition.*

Vid öfverfältläkarens stab skulle, i enlighet med hvad förut föreslagits, handläggas alla sådana mål angående arméns sjukvårds- och veterinärväsende, som ej böra handläggas af medicinalstyrelsen, och af öfverfältläkaren skulle alla medel, anslagna till sjukvårds- och veterinärmateriel, disponeras. Ehuru göromålen inom denna stab måste blifva mera omfattande än för närvarande i sjukvårdsbyrån, hvilken endast sysselsätter sig med materielen, torde dock den senares personal vara fullt tillräcklig äfven i den föreslagna staben, emedan assistenten i sjukvårdsbyrån redan nu har tid och tillfälle att samtidigt tjänstgöra som adjutant hos öfverfältläkaren.

*Öfverfält-
läkarens
stab.*

Staben skulle således utgöras af

2 läkare, en som stabschef och en som adjutant,

1 veterinär,

1 sjukvårdsintendent och

1 underofficer från Svea trängbataljons sjukvårdskompani.

Att den läkare, som skall göra tjänst som stabschef hos öfverfältläkaren, har lika hög grad och därmed följande löneinkomster som den nuvarande chefen för sjukvårdsbyrån, hvilken är fördelningsläkare, torde ej vara behöfligt, knappast lämpligt, utan äro föreslagna för honom regementsläkarens grad och löneinkomster. Adjutanten bör liksom den nuvarande assistenten vara bataljonsläkare och veterinären fortfarande som hittills beordras från garnisonsregemente i Stockholm mot åtnjutande af ett årligt arfvode.

Sjukvårdsintendent förordnas ur intendenturkåren.

Någon civilpersonal för registraturet eller kassaväsendet synes icke vara behöflig, enär adjutanten bör kunna vara registrator och intendenten sköta kassan och räkenskaperna.

Om revisionen af de lägre truppförbandens räkenskaper förläggas från centralmyndigheterna till fördelningsintendenturerna, måste dessa till- ökas med en revisionsafdelning vid hvarje fördelning. En dylik revisionsafdelning torde dock ej behöfva bestå af flere tjänstemän än en ordinarie revisor med *ett* biträde vid hvar och en af 2., 5. och 6. samt *två* vid hvar och en af 1., 3. och 4. arméfördelningarna. Att desse tjänstemän, för att revisionen må blifva saklig och ej endast formel, bör hafva fått intendenturutbildning, är redan förut påvisadt. Att i kommandoväg

*Fördelnings-
intendentu-
rerna.*

förordna intendentur såsom föreståndare för revisionsafdelningarna (revisorer) torde dock ej vara lämpligt, utan böra revisorerna vara rent civile tjänstemän med fullmakt å innehavande befattning, hvarigenom de erhålla en fullkomligt själfständig ställning och blifva i afseende på tjänstgöringsort och verksamhet oberoende af öfverordnade. Såsom biträden åt revisorerna böra däremot anställas yngre intendenturtjänstemän eller examine-erade intendentsaspiranter såväl i syfte att befrämja deras egen utbildning som för att nedbringa kostnaden för revisionsarbetet. Om en revisor vid särskildt tillfälle behöfver flera biträden än ofvan föreslagits för att inom föreskrifven tid medhinna revisionsarbetet, kan fördelningsintendenten af underlydande personal ställa ytterligare biträde till hans disposition, under det att å andra sidan fördelningsintendenten bör på annat sätt göra bruk af revisorsbiträdenas arbetskraft under sådana tider af året, då ej fullständig sysselsättning finnes för dem vid revisionsafdelningen.

Revisorerna böra tillsättas af intendenturstyrelsen, emedan denna mera än arméfördelningscheferna känner de sökandes lämplighet för platsen. Att hänskjuta denna angelägenhet till Kongl. Maj:t har ej ansetts nödvändigt, enär innehafvare af liknande tjänster vid andra verk ej hafva Kongl. fullmakt.

*Intendentur-
kåren.*

Ehuru intendenturkårens organisation endast så till vida direkt beröres af frågan om arméförvaltningens omorganisation, att behof framträder af en chef för militärbyrån i den föreslagna intendenturstyrelsen och af ökad antal underintendenter eller examinerade intendentsaspiranter såsom biträden åt revisorerna, har frågan om nämnda kårs reorganisation, hvad beträffar personalen med officersrang, nu ansetts böra tagas i öfvervägande af det skäl att den föreslagna decentralisationen af förvaltningsgöromålen otvifvelaktigt ställer ökade fordringar på innehafvarne af de under alla förhållanden för härens stridsberedskap och välbefinnande samt statens ekonomi så maktpåliggande intendenturbeställningarna.

Under de år, som förflutit sedan intendenturkårens bildande, har det för öfrigt redan visat sig, att organisationen ej förmått locka tillräckligt antal för intendentsgöromålen lämplige officerare att lemna sin militära bana och öfvergå till den mera arbete kräfvande och ansvarsfullare intendenturvägen, och att det till och med är omöjligt att erhålla något nämnvärdt antal underintendenter, äfven om anspråken å desamma sättas så lågt som möjligt. En nyss från krigsskolan utexaminerad underlöjtnant har nämligen ej den vare sig militära eller allmänna erfarenhet, att han

är lämplig att omedelbart öfvergå till intendenturtjänsten, och endast i sällsynta undantagsfall torde en sådan ung man, som helt nyss valt den rent militära banan, vara hågad att öfvergifva densamma. För en något äldre subalternofficer kan det däremot i allmänhet ej vara lockande att ingå på en ny bana, som under åtskilliga år, d. v. s. under aspiranttiden, erbjuder honom lägre och, så länge han är andre intendent, föga bättre inkomster än dem, han redan har såsom officer, och på hvilken han når den ekonomiskt viktiga positionen af äldre kapten (intendent af 1. klassen) ej tidigare, utan senare än om han qvarstannar på den rent militära banan. Dessa omständigheter motvägas visserligen däraf, att intendenturtjänstemannens pensionsålder inträder senare än officerns, men detta är en fördel, som å ena sidan ej af alla betraktas som sådan, och af hvilken å andra sidan individen kommer i åtnjutande först vid så långt framskriden ålder, att den ytterst sällan har inflytande på hans beslut i afseende på valet af lefnadsbana.

Att rekrytera intendenturkåren med reservunderlöjtnanter, af hvilka de fleste ej ansetts vara lämplige till aktive officerare, eller med civile ynglingar utan annan kunskap än maturitetsexamen och utan kännedom om förhållandena vid armén, såsom delvis måst ske, medför ej endast den olägenheten, att dessa personer i allmänhet sakna förutsättningarna för att blifva gode intendent, utan äfven att intendenturkårens anseende inom och utom armén därigenom minskas.

Intendenturkårens organisation af 1892 har, enligt hvad erfarenheten sålunda gifvit vid handen, icke visat sig betrygga eller ens möjliggöra en god rekrytering af intendenturkåren, hvilken dock är absolut nödvändig, för att ej arméns förvaltning skall blifva bristfällig, ehvad den högre förvaltningen omorganiserar eller icke, ty tjänstemännens duglighet är af vida större betydelse än själfva organisationen af förvaltningen.

En annan brist vid den nuvarande organisationen af intendenturkåren är, att de fast anställda tjänstemännens antal är för litet, i det att enligt 1896 års svenska arméns rulla regementsintendentbefattningarna vid 7 af arméns regementen och kärer upprätthållas af intendent utan fast anställning, intendentsaspiranter eller tillfälligtvis under vissa truppförbands uppsättning af intendent, som samtidigt tjänstgöra vid annat truppförband, och detta ehuru intendenternas antal vid tidpunkten för rullans tryckning redan var enligt plan (om chefen för arméförvaltningens intendentsdepartements militärbyrå och fästningsintendenten å Karlsborg, hvilka båda qvarstå på gammal stat, medräknas), och ehuru ingen intendent är placerad till tjänstgöring såsom biträde vid fördelningsintendentur.

Detta är otvifvelaktigt ett missförhållande, emedan åtskilliga viktiga förvaltningsärenden redan äro så decentraliserade, att det för fullgörande af en regementsintendents ansvarsfulla och mångsidiga åligganden kräfves en erfarenhet, praktisk duglighet och författningskunskap, som man ej kan finna hos en nyss examinerad intendentsaspirant, hvilken, innan han utsändes att som regementsintendent själfständigt handlägga förvaltningsärenden, bör hafva under äldre kamraters ledning tjänstgjort vare sig vid centralmyndighet eller vid fördelningsintendentur och helst vid bådadera. Bristen på arbetskrafter gör sig äfven gällande vid intendenturkårens hufvudstation och fördelningsintendenturerna, där de viktiga arbetena för mobiliseringens förberedande och det statistiska materialets bearbetande ej under dessa år fortskridit så som önskligt varit.

Som bekant kom ifrågasättande organisation af intendenturkåren till stånd vid 1892 års urtima riksdag genom inskränkningar i den af Kongl. Maj:t för riksdagen framlagda organisationsplanen, hvilken var utarbetad med ledning af ett förslag från den s. k. fältförvaltningskommittén af 1888; och torde, sedan erfarenheten nu tydligt ådagalagt att dessa inskränkningar visat sig framkalla svåra olägenheter, en förnyad framställning böra göras till riksdagen angående intendenturkåren, hvilande i hufvudsak på samma grunder som propositionen till 1892 års urtima riksdag.

Att nu ifrågasätta samma antal fältintendenter, som Kongl. Maj:t föreslog 1892 (11 i st. f. beviljade 9), har ej ansetts lämpligt, huru välbehöflig en dylik ökning än kunde vara, men däremot torde, om den föreslagna omorganisationen af arméförvaltningen kommer till stånd, öfverfältintendentsbefattningen (med öfverstes rang och lön)¹ vara behöflig ej endast för kåren, för att göra avancementsförhållandena inom denna så likställda dem vid arméns regementen och kårer som möjligt, och för att gifva chefens för intendenturkåren närmaste man och ställföreträdare en ställning som är högre än fältintendenternas, utan äfven emedan chefen för militärbyrån, hvilkens arbeten genom den ifrågasatta sammanslagningen af denna byrå och intendenturkårens hufvudstation blifva mera omfattande än för närvarande, är afsedd att få en annan och högre ställning än den nuvarande, i det att han skulle få rättighet att i generalintendentens namn afgöra en del frågor af mindre vikt och därför äfven som byråchef i styrelsen bör hafva en ställning, som i hierarkiskt hänseende höjer honom öfver de vid arméfördelningarna anställda fördelningsintendenterna.

¹ Öfverfältintendenten bör, i likhet med hvad för generalintendenten och fältintendenterna är stadgadt, vara pensionsberättigad vid fyllda 65 år.

Att tillvaron af intendenturbeställningar med endast löjtnants lön och rang i sin mån bidragit till att försvåra och försämra rekryteringen af intendenturkåren har ofvan visats. Då nu härtill kommer, att en regementsintendentens ställning vid regementet ej heller är väl förenlig med löjtnantsgraden, har det ansetts lämpligt att de nu befintliga andre intendentsplatserna uppflyttas till intendentsgraden.

Intendenterna med kaptens lön och rang skulle enligt Kongl. Maj:ts proposition 1892 vara 58 (39 af 1. klass och 19 af 2. klass) till antalet, men äro enligt nu gällande stat 46 (30 af 1. klass och 16 af 2. klass). Om nu till dessa 46 platser läggas de nuvarande 8 andre intendentsbeställningarna och 6 nya intendentsplatser, hvilket är den minsta tillökning, som kan sättas i fråga, enär i annat fall alla de truppförband och anstalter m. m., som hafva verkligt behof af fast anställda intendent, icke kunna därmed förses, skulle intendentsplatsernas antal blifva 60 st., d. v. s. samma antal som föreslogs 1892 + de 2 inbesparade fältintendentsbefattningarna. Hvad fördelningen af dessa intendentsbeställningar mellan 1. och 2. löneklasserna beträffar, har det ansetts lämpligt att 40 räknas till 1. klassen och 20 till 2. klassen, hvarigenom således bibehålles ungefär samma proportion, som af Kongl. Maj:t ifrågasattes vid 1892 års urtima riksdag, och som i nuvarande stat förefinnes.

Hvad vidare de nuvarande underintendenterna beträffar, för hvilkas aflöning 30,000 kronor äro anslagna att utgå i form af 18 arfvoden om 1,630 kronor, d. v. s. en löjtnants af 2. klassen vid garnisonerade armén löneförmåner, oberäknadt inqvartering och servisersättning, är denna aflöning så liten, att det för närvarande torde vara nästan omöjligt att till behöfligt antal erhålla dylike intendenturtjänstemän, åtminstone såsom önskligt är från officerskårerna. Ett sätt att utan statsverkets betungande med nya utgifter få dylika extra tjänstemän af god kompetens och till det ökade antal, som erfordras, om föreliggande förslag till förvaltningens omorganisation vinner framgång, är att låta officerare, som aflagt intendents-examen, med bibehållande af sina löneinkomster vid vederbörande regemente och kår tjänstgöra vid intendenturen mot dagtraktamente af 3 kronor om dagen, således per år räknadt 1,095 kronor i stället för det nuvarande arfvodet 1,630 kronor, hvilket dock ej får åtnjutas utan att afstå löneinkomsterna vid regementet eller kåren. Med de 30,000 kronor, som nu äro anslagna till 18 underintendenter, skulle på detta sätt omkring 28 examinerade intendentsaspiranter kunna erhållas för tjänstgöring vid förvaltningen.

Om man sammanfattar nu gjorda förslag till ändringar uti intendenturkårens organisation, skulle den komma att bestå af:

- 1 generalintendent,
- 1 öfverfältintendent,
- 4 fältintendenter af 1. graden,
- 5 d:o af 2. d:o,
- 40 intendenter af 1. klassen,
- 20 d:o af 2. d:o,
- 28 intendentsaspiranter,
- 53 förvaltare och
- 36 vaktmästare,

i st. f. den nuvarande personalen:

- 1 generalintendent,
- 4 fältintendenter af 1. graden,
- 5 d:o af 2. d:o,
- 30 intendenter af 1. klassen,
- 16 d:o af 2. d:o,
- 8 andre intendenter,
- 18 underintendenter,
- 53 förvaltare och
- 36 vaktmästare.

En fråga af vikt för intendenturkåren, som vid en omorganisation af densamma måste tagas under förnyad pröfning, är vidare inqvarterings- och servisersättningen. Enligt 1892 års urtima riksdagsbeslut skulle inqvarterings- och servisersättning af statsmedel tillkomma generalintendenten, 1 fältintendent af 1. graden och 1 af 2. graden samt 12 intendenter, af hvilka personer 6 skulle tjänstgöra vid intendenturkårens hufvudstation och arméförvaltningens intendentsdepartement, samt 9 vara intendenter vid sådana garnisonerade truppförband, till hvilka vederbörande städer ej voro skyldiga att utbetala inqvarterings- och servisersättning. Men härigenom hafva 3 intendenturtjänstemän, som äro afsedde för tjänstgöring vid intendenturkårens hufvudstation och arméförvaltningens intendentsdepartement, 2 vid intendenturförrådet i Stockholm afvensom 2 vid de garnisonerade truppförbanden tjänstgörande (nämligen vid Svea ingeniörbataljon och Gotlands artillerikår) ej kommit i åtnjutande af en aflöningsförmån, som deras under samma förhållanden tjänstgörande kamrater äga, hvarjämte den nu föreslagne öfverfältintendenten bör tillerkännas inqvarterings- och servisersättning. Vidare åtnjuta de fältintendenter, som tjänstgöra i fördelningsinten-

denturerna, ej liksom de under samma förhållanden tjänstgörande stabscheferna från generalstaben någon inqvarterings- och servisersättning.

Ett annat förbiseende, som ägt rum vid uppgörandet af nu gällande stat för intendenturkåren, är att för de intendentur och förvaltare, hvilka antagits erhålla inqvartering in natura, ej beräknats servisersättning såsom för dem, hvilka åtnjuta inqvarteringsersättning i kontant, en olikhet som ej torde kunna motiveras. Till sist torde äfven böra påpekas, att före 1892 voro förrådsförvaltarna vid icke garnisonerade armén genom stat af den 14 februari 1890 tillförsäkrade rätt till »fri bostad eller, där sådan ej kan beredas, hyresersättning med 150 kronor årligen», hvilken bestämmelse ej influtit uti staten för intendenturkåren, ehuru något skäl för upphäfvandet af densamma ej kan anföras, då nödvändigheten för dessa tjänstemän att bo på eller i närheten af vederbörande mötesplats qvarstår oförändrad; enär samma skyldighet åligger äfven förrådsvaktmästarna vid icke garnisonerade armén, böra liknande föreskrifter utfärdas för dessa, ehuru ännu ingen olägenhet uppstått af bristen i detta hänseende vid den nu gällande staten.

Alla dessa oegentligheter i nuvarande föreskrifter för inqvarterings- och servisersättnings samt hyresersättnings utgående till intendenturkårens personal böra naturligtvis afhjälpas vid en förestående omorganisation af intendenturkåren. Om i en blifvande stat för densamma, såsom i den nu gällande, alla de befattningar, hvilkas innehafvare skola hafva rätt till inqvarterings- och servis- eller endast servisersättning i kontant, komma att uppräknas, skall efter en tid nya oegentligheter uppstå och ny framställning till riksdagen blifva nödvändig, enär förmånen af inqvartering in natura vexlar efter tillgång på lämpliga bostadslägenheter att upplåta till intendenturpersonalen. Med anledning häraf äro i det nu uppgjorda förslaget till stat för intendenturkåren (bil. n:r 11) i dess ställe såsom anmärkning inryckta allmänna bestämmelser för åtnjutande såväl af inqvarterings- och servisersättning vid garnisonerade armén som af hyresersättning vid icke garnisonerade armén, nämligen:

Anm. 1. Intendenturkårens fast anställda personal, med undantag af de vid icke garnisonerade armén placerade regementsintendenter, förrådsförvaltare och förrådsvaktmästare, åtnjuta inqvarterings- och servisersättning enligt beställning eller däremot svarande naturaförmåner efter de för sådan ersättning stadgade grunder. Förrådsförvaltare och förrådsvaktmästare vid icke garnisonerade armén åtnjuta fri bostad i kronans hus eller, när sådan icke kan beredas, en årlig hyresersättning af 150 kronor för de förra och

75 kronor för de senare. Till intendenturkåren af statsmedel utgående inqvarterings- och servisersättning bestrides från anslaget till »inqvarteringskostnader» och den till kåren utgående hyresersättning från anslaget till »arméns munderingsutrustning».

Approximativ beräkning af utgifterna till inqvarterings- och servisersättning vid intendenturkåren för närvarande och enligt nu framlagda förslag återfinnes i bil. n:r 12 samt jämförelse mellan intendenturkårens organisation jämte densammas kostnad enligt Kongl. Maj:ts proposition till 1892 års urtima riksdag, 1893 års stat och nu framlagda förslag i bil. n:r 14.

*Stater och
kostnads-
beräkningar.*

För de föreslagna embetsverken *artilleristyrelsen, fortifikationsstyrelsen och intendenturstyrelsen* äro förslag till stater uppgjorda och bifogade såsom bil. n:r 5—7. De olika tjänstemännens aflöningsförmåner äro i dessa upptagna i enlighet med de grunder, som fastslagits vid den senaste löne-regleringen för arméförvaltningen. För att äldre erfarne intendenturkårens må kunna söka revisorstjänst, måste löneförmånerna, som åtfölja dylik tjänst, åtminstone vara så stora, att intendent ej drabbas af minskning i inkomster vid öfvergång till revisorsbefattning; med anledning häraf har i staterna inryckts föreskrift, att revisor äger att som tjänsteår för erhållande af ålderstillägg beräkna den tid, som han haft anställning på stat vid intendenturkåren. Härigenom skulle nämligen en revisor, som under 10 år varit intendent, komma i åtnjutande af en inkomst af sammanlagdt 4,000 kronor eller ungefär hvad en intendent af 1. klassen äger uppbära. I likhet med öfrig civilpersonal skulle revisorerna enligt Kongl. bref den 1 juli 1877 äga rätt att, då de uppnått 65 lefnadsår och minst 35 tjänsteår, vid afskedstagandet från tjänsten å allmänna indragningsstaten undfa pension till lörens hela belopp, men när de förut såsom intendenturkårens tillhört arméns pensions- och enke- och pupillkassor, böra de få kvarstanna i dessa och därstädes inbetala vederbörliga afgifter, liksom civilpersonalen vid marin-förvaltningen och vid flottans stationer äro delägare i flottans pensionskassa, ehuru nyssnämnda Kongl. bref tillämpas på sistnämnda personal.

Anslagen till juridiskt biträde, amanuenser, vikariatsersättningar, renskrifningskostnader m. m. äro i senaste stat för arméförvaltningen upptagna till sammanlagdt 28,000 kronor, hvarjämte Kongl. Maj:t genom bref den 18 februari 1888 till förstärkning af revisionspersonalen vid intendenturkårens departementet disponerat 3,200 kronor från anslaget till extra utgifter och ärligen medgifvit att de besparingar, som under året uppstått

å arméförvaltningens stat genom vakanser m. m., fått till ifrågavarande ändamål användas, så att vid arméförvaltningen omkring 35,000 kronor årligen därtill utbetalats. I nu uppgjorda stater för de tre centrala förvaltningsmyndigheterna hafva dessa anslag kunnat upptagas till endast 16,000 kronor, emedan de från dessa medel hittills aflönade diariiförande amanuenserna uppflyttats till ordinarie registratorer såsom i öfriga förvaltande embetsverk, hvarjämte inga amanuenser komma att behövas för revisionsarbetet, och vikariatsersättningarna komma att uppgå till mindre belopp än hittills till följd af tjänstemännens mindre antal; slutligen kan göromålens minskning icke undgå att medföra en nedsättning af renskrifningskostnaden. Till skrifmaterialier, expenser, ved, belysning m. m. hafva däremot å de tre staterna upptagits sammanlagdt 16,500 kronor, under det att i arméförvaltningens nuvarande stat 12,555 kronor 60 öre och å intendenturkårens stat för dess hufvudstation 800 kronor, således sammanlagdt endast 13,355 kronor 60 öre äro anvisade för detta ändamål; orsaken till den föreslagna höjningen är, att ifrågavarande anslag år efter år visat sig alldeles otillräckligt.

Å förslaget till *stat för öfverfältläkarens stab* (bil. n:r 9) har upptagits ett arvode af 2,000 kronor åt öfverfältläkaren med anledning af de ökade göromål och ansvar, som läggas på honom, samt ett anslag af 1,000 kronor 60 öre till skrifmaterialier och expenser m. m. Bataljonsläkarens aflöningsförmåner, som i arméförvaltningens nuvarande stat äro upptagna såsom förste bataljonsläkares, hafva i öfverensstämmelse med förhållandena vid öfriga armén nedsatts till bataljonsläkares, hvarför anslaget till *ökad aflöning för de till tjänsteåldern äldste bataljonsläkarne* bör förhöjas med skillnaden eller 1,265 kronor.

Förslag till ny stat för *generalitetsstaten* är uppgjort och bifogadt som bil. n:r 8, emedan å densamma är tillagdt ett anslag af 8,000 kronor att af Kongl. Maj:t fördelas mellan fördelningsexpeditionerna till anskaffande af expeditionslokaler, där sådana ej kunna beredas i kronans hus, samt ved, belysning, städning, inventarier, skrifmaterialier m. m. Behovvet af dylikt anslag framträdde redan då fördelningsintendenturerna inrättades, och försök gjordes att i någon mån fylla detta genom att tilldela fördelningsintendenturerna ett å intendenturkårens stat upptaget anslag å 200 kronor till hvar och en af dem för anskaffning af bibliotek, expenser m. m., men härigenom löstes ej frågan om lokal för den redan talrika stabs- och intendenturpersonalen.

Då nu ytterligare 2 à 3 personer anställas vid fördelningsintendenturerna och det för arbetets jämna gång inom fördelningsexpeditionen är nödvändigt att tjänstemännen disponera öfver gemensamma arbetslokaler, hvilkas anskaffande, då personalen kommer att bestå af 1 stabschef, 1 adjutant, 2 ordonnansofficerare, 1 fältintendent med biträde, 1 revisor med 1 till 2 biträden samt tidtals 1 fördelningsläkare och 1 fortifikationsofficer, ej rimligtvis kan åläggas arméfördelningscheferna, synes frågan ej längre kunna uppskjutas, utan anslag till hyra af lokal m. m. böra ställas till samma chefers disposition.

I samband med detta kraf på anslag till hyresersättning m. m. vid fördelningsexpeditionerna torde böra påpekas, att de föreslagna organisationsförändringarna å andra sidan medföra en sådan minskning af personalen vid centralmyndigheterna, att den våning uti huset n:r 1 vid nedre Munkbron, som arméförvaltningens intendentsdepartement för närvarande förhyr för en kostnad af 5,000 kronor om året, utgående för år 1895—96 från förenade mötespassevolansfonden, kommer att blifva obehöflig, och således äfven de enligt Kongl. bref den 8 mars 1895 från anslaget till extra utgifter för eldning, belysning och städning af samma våning anvisade 1,500 kronor samt från förenade mötespassevolansfonden till extra vaktmästare anvisade 600 kronor, hvarigenom alltså en besparing af sammanlagdt 7,100 kronor uppstår.

Som *artilleristabens stat* i så måtto beröres af den nya organisationen af förvaltningen, att den å arméförvaltningens nuvarande stat på artilleridepartementet uppförda byråchefsassistenten och hans arfvode böra öfverflyttas till artilleriståben, har äfven förslag till ny stat för denna stab uppgjorts, bil. n:r 10. Å denna stat är för närvarande upptagen en vaktmästare med 600 kronors arfvode, men som intet skäl finnes, hvarför denne vaktmästare ej skulle vara likställd med sina kamrater vid de centrala embetsverken och hafva pensionsrätt liksom desse, hafva hans löneförmåner i den nya staten upptagits lika med deras och således delats i lön och tjänstgöringspenningar med rätt till ålderstillägg.

Fortifikationens stat bör äfven ändras sålunda, att sekreteraren samt »kassören och redogöraren» uteslutas, på samma gång som ett auditörsarfvode om 500 kronor ditsättes.

Den föreslagna nya staten för *intendenturkåren* återfinnes i bil. n:r 11. Ur densamma äro, med anledning af det nyss föreslagna anslaget till fördelningsexpeditionerna och af intendenturkårens hufvudstations uppgående i intendenturstyrelsen, uteslutna de i den nuvarande staten upp-

tagna anslagen till bibliotek, expenser m. m. för intendenturkårens hufvudstation och de 6 fördelningsintendenturerna, hvilka anslag tillsammans uppgå till 2,000 kronor.

De anslag, som för öfrigt komma att beröras af de ifrågasatta organisationsförändringarna, äro förslagsanslagen till *ålderstillägg* och *inquarteringskostnader*. Hvad det förstnämnda anslaget beträffar, visa de beräkningar, som äro utförda å bil. n:r 13, att en besparing uppstår, hvilken dock är så liten, att anslaget bör lemnas oförändradt. Inquarteringskostnaderna, hvilka approximativt äro uträknade i bil. n:r 12, blifva däremot så mycket större än för närvarande, att anslaget i riksstaten för detta ändamål bör höjas med 6,564 kronor.

Den sammanlagda ökade årliga kostnaden för de framlagda organisationsförslagen erhålles genom att från summan af följande föreslagna anslag

Artilleristyrelsen	kr.	20,300: —
Fortifikationsstyrelsen	»	16,800: —
Intendenturstyrelsen	»	75,500: —
Generalitetsstaten	»	132,660: —
Öfverfäktläkarens stab	»	10,145: —
Artilleristaben	»	13,400: —
Intendenturkåren	»	397,093: 90
Auditörsarfvode vid Svea ingenjörbataljon	»	500: —
Ökning i anslaget till ökad aflöning för de till tjensteåldern aldste bataljonsläkarne	»	1,265: —
Ökning i anslaget till inquarteringskostnader	»	6,564: —
	Summa kr.	674,227: 90

frånräkna summan af nedanstående nu utgående anslag

Arméförvaltningen	kr.	147,265: —
Generalitetsstaten	»	124,660: —
Artilleristaben	»	12,200: —
Sekreterare samt kassör och redogörare vid fortifikationen	»	5,000: —
Intendenturkåren	»	356,178: 90
Extra revisionspersonal (anslaget till xtra utgifter)	»	3,200: —
	Transport kr.	648,503: 90
		674,227: 90

	Transport kr. 648,503: 90	674,227: 90
Hyra, ved, ljus, städning, vaktmästare vid intendentsdepartementets våning vid nedre Munkbron (anslaget till extra utgifter 1,500 kronor och förenade mötespassevolansfonden 5,600 kronor)	» 7,100: —	655,603: 90
		hvarefter återstår kronor 18,624: —

hvilken summa således angifver ökningen i utgifter.

Härvid bör dock ihågkommas, att omorganisationen af intendenturkåren, som är af behovet påkallad oberoende af den centrala förvaltningens reformering, kräver en ökad kostnad af 49,704 kronor, inberäknad den ökade inqvarterings- och servisersättningen (bil. n:r 12), så att nu föreliggande förslag till den centrala förvaltningens omorganisation egentligen medför en besparing af 31,080 kronor.

*Öfvergångs-
stadganden.*

Den nu föreslagna omorganisationen af arméns centrala förvaltning kräver som förutsättning en decentralisering af förvaltningsärendena i den riktning, som förut angifvits (sid. 4), hvarför det är nödvändigt att nu gällande förvaltningsreglementen och instruktioner m. m. varda så snart som möjligt omarbetade i dylikt syfte, i synnerhet som en dylik omarbetning af föreskrifterna med åtföljande decentralisation af ärenden är önskvärd, huru förvaltningens öfverstyrelse än blifver ordnad. Men äfven om alla förarbeten i afseende på författningar och instruktioner äro afslutade, då de nya myndigheterna skola börja sin verksamhet, måste under det första halfåret, räknadt från och med den 1 januari det år, då de nya organisationerna tråda i kraft, extra revisionspersonal anställas vid de centrala styrelserna för att biträda vid granskningen af det näst föregående årets till dem direkt insända räkenskaper. Huru stor denna extra revisionspersonal bör vara, är svårt att på förhand afgöra, såsom beroende på huru långt granskningsarbetet vid årsskiftet framskridit, hvarför det torde böra öfverlemnas åt vederbörande styrelser att, då de trädt i verksamhet, göra framställningar i detta syfte till Kongl. Maj:t.

Hvad öfverflyttningen af den nuvarande personalen i arméförvaltningen till de föreslagna styrelserna, öfverfältläkarens stab och fördelnings-

intendenturerna beträffar, är den väsentligt underlättad genom Kongl. Maj:ts kungörelse den 28 maj 1880 angående villkoren för åtnjutande af de från 1881 års början fastställda nya aflöningsförmåner för arméförvaltningen, uti hvilken kungörelse föreskrifves att embets- och tjänsteman vid arméförvaltningen skall vara underkastad den vidsträcktare tjänstgörings-skyldighet eller jämkning i åligganden, som vid en möjligen inträdande förändrad organisation af förvaltningen eller dess särskilda afdelningar eller eljest i allmänhet kan varda stadgad, äfvensom därest i en framtid verkets ställning inom statsförvaltningen så förändras, att detsamma ej längre kan såsom själfständigt embetsverk anses, vara förpligtad att med bibehållande af den tjänstegrad och aflöning, han innehar, efter den nya arbetsordningen sköta de med tjänsten förenade göromål. Det är endast chefen för arméförvaltningens civila departement, generalkrigskommissarien, för hvilken ingen motsvarande tjänst finnes i de föreslagna styrelserna, utan bör för honom af riksdagen äskas pension på indragningsstat.

1. gradens tjänster eller krigsrådsbefattningarna äro enligt den nuvarande organisationen af arméförvaltningen 3, under det att endast 2 dylika äro upptagna i de nya staterna, nämligen vid intendenturstyrelsen, men som en af de tre innehafvarne af dessa tjänster nått pensionsåldern den 19 januari innevarande år, kan indragningen af en krigsrådstjänst ske utan svårighet.

2. gradens tjänst innehafves för närvarande af 8 personer, nämligen 4 sekreterare, 3 kamrerare och 1 krigskassör, af hvilka dock 2 hafva tjänsten endast på förordnande, nämligen en kamrerare och krigskassören, och således äro skyldige att återgå till de tjänster, hvilka de innehafva på stat. Motsvarande tjänster vid de föreslagna styrelserna äro endast 4, nämligen 3 sekreterare och 1 kamrerare, hvarför det till en början torde komma att finnas 2 öfvertalige tjänstemän af 2. graden, såvida organisationen kommer att träda i kraft från och med 1899, men af de nuvarande innehafvarne af ifrågakvarande tjänster är en född 1835 och en 1836, så att detta förhållande kan endast blifva af kort varaktighet.

Lågsta gradens tjänster skulle däremot blifva talrikare än för närvarande, nämligen 15 (9 revisorer, 3 registratorer och 3 bokhållare) i stället för 9 (4 revisorer, 3 revisorer och bokhållare och 2 bokhållare), så att det ej en gång blifver nödvändigt att förflytta någon af de nuvarande innehafvarne af denna gradens tjänst till revisorstjänst vid arméfördelning i landsorten.

Genom sjukvårdsbyråns å intendentsdepartementet förflyttning till öfverfältläkarens stab sker ingen sådan förändring med afseende på perso-

nalen, att någon tjänsteman blifver öfvertalig, sedan organisationen verkstälts.

De ordinarie vaktmästarnes antal är nu 6, men skulle enligt staterna för de föreslagna styrelserna endast blifva 5, hvadan 1 dylik beställning i mån af afgang skall indragas. Som dock den äldste är född 1828 och således redan pensionsmässig, kan denna indragning ske med lätthet.

Förutom arméförvaltningens tjänstemän och vaktbetjante äro sekreteraren och en af kassörerna vid fortifikationen berörde af de föreslagna organisationsförändringarna, i det att ifrågavarande befattningar äro afsedda att indragas. Visserligen äro nuvarande innehafvarne af dessa tjänster liksom hela arméns personal skyldige att underkasta sig de förändringar i tjänstgöringsskyldighet och aflöningsförmåner, som en omorganisation af landtförsvaret kan göra erforderlig, men huruvida en omorganisation af arméns förvaltning, som egentligen ej berör fortifikationen, kan betraktas som en sådan omorganisation af landtförsvaret, att desse på fortifikationens stat upptagne tjänstemän äro skyldige att låta öfverflytta sig till de nya styrelserna och en tjänstgöring af större omfattning än den, som hittills ålegat dem, torde vara tvifvelaktigt, hvarför ifrågavarande tjänstemän böra bibehållas såsom öfvertalige, tills de uppnå föreskrifven pensionsålder eller af annan orsak lemna sina befattningar. Någon auditor skall som följd häraf ej tillsättas vid Svea ingenjörbataljon, förr än sekreteraren vid fortifikationen, hvilken det åligger att bestrida auditörsgöromålen vid nämnda bataljon, afgått från beställning vid fortifikationen.

I 1897 års riksstat finnes upptaget ett »förslagsanslag högst» för »ersättning till vissa löntagare till följd af arméns omorganisation», och lämpligt torde vara att de löner och tjänstgöringspenningar, som skola utbetalas till tjänstemän, hvilka enligt ofvan lemnade utredning kunna blifva öfvertalige vid en förestående omorganisation af förvaltningen, uppföras å detta anslag, som således skulle förhöjas med högst 14,000 kronor, nämligen

	Född.	Lön.	Tjänstgöringspenningar.
för sekreteraren L. R. Lindbohm.....	1835	3,000	1,500
» » C. O. E. Angelin.....	1836	3,000	1,500
» » G. O. Lindbom.....	1848	3,000	—
» kassören H. F. W. Geete.....	1847	2,000	—

Summa kronor 11,000 + 3,000 = 14,000.

Vid behandlingen af frågan om revisionen har framhållits vikten af att revisorerna hafva fått intendenturutbildning, men bör detta icke utgöra något hinder för att arméförvaltningens nuvarande tjänstemän eller amanuenser med arfvode äfven efter den föreslagna omorganisationens införande skola kunna besätta revisorsplatser, och böra de då liksom den öfriga civilpersonalen vara delägare i Civilstatens pensionsinrättning, ehuru de blifvande ur intendenturkåren rekryterade revisorerna ansetts böra tillhöra arméns pensions- och enke- och pupillkassor.

Bil. N:r 1.

Uppgift

å de mål, som under år 1895 inkommo till arméförvaltningens artilleridepartement.

Kongl. bref och statsdepartements skrivelser	78
Kongl. remisser	19
Generalorder	169
Kammarrättens skrivelser med anmärkningsakter och om anordnande af observationsprocent	4
Chefsembetens skrivelser med	
förslag rörande regementens och kårers gevärspersedlar	58
requisitioner och undersökningshandlingar rörande ersättande och komplettering af persedlar	182
requisitioner å ammunition och sprängämnen	67
fältutredningsförslag	9
handlingar rörande nybyggnader och byggnadsreparationer samt betalning därför	66
requisitioner å medel till målskjutningskostnaders bestridande och till målskjutningsmaterielens underhåll	59
requisitioner å ersättning för gevärreparationer och för rengöring af gevär	152
besvarade anmärkningar	1
infordrade handlingar	10
hemställanden och förslag	3
ammunitionsredogörelser	90
förskottsrequisitioner	54
redogörelser öfver utbetalade målskjutningspremier	48
Rese- och traktamentsräkningar	155
Räkningar å leverans af krut, kanoner, gevär och projektiler samt öfrig artillerimateriel	79
Räkningar å transport- och fraktkostnader	41
Räkningar och requisitioner, diverse	201
Medelsrequisitioner från tygmästare, Carl Gustafs stads gevärsfaktori, ammunitionsfabriken m. fl.	183
Diverse redogörelser	80
Frågor rörande Carl Gustafs stads gevärsfaktori	7
> > ammunitionsfabriken	2
Angående till frivilliga skarpskytteföreningar och skolor utlemnade gevär	165
Qvartalsbehållningslistor från artilleriförråden	31
Tygmästares m. fl. årsberättelser	12
Statsrequisitionsförslag och därtill hörande handlingar	23
Medels- och persedelredogörelser från artilleriförråden	189
Frågor rörande skjutskolan å Rosersberg samt därifrån aflåtna requisitioner	32
	Transport 2,269

	Transport	2,269
Kongl. Maj:ts befallningshafvandes ränteriuppgifter		50
Frågor rörande salpeterärenden		2
» » krutbruket i allmänhet		14
Om inventering af artilleriförråd samt däraf föranledda reskontreringsliqvider		5
Frågor om tjänstledighet, förordnanden m. m. för under artilleridepartementet lydande tjänstemän		89
Frågor rörande förvaltnings- och intendenturpersonal		61
Skrifvelser, diverse		219
Generalfälttygmästarens expeditions skrifvelser		
angående anordnande af och kontraherande om persedlar och effekter		32
om försöks anställande rörande lämpligheten af till anskaffning föreslagna persedlar		1
Protokollsutdrag från armeförvaltningens öfriga departement med räkningar å förskotterade medel, transsumt af inkomna handlingar m. m.		28
Memorial från byråerna		
med rekapitulationsrapporter, uppgifter till bevillningsberedningen, requisitioner å arfvoden till e. o. tjänstemän m. m.		29
med infordrade yttranden och uppgifter		23
med anmärkningsakter		2
om anordnande af för regementen och kårer erforderlig ammunition m. m.		20
angående omföring i räkenskaperna		9
Skrifvelser angående inleverering af anmärkningsmedel		1
» » » af betalning för anordnad ammunition och gevärspersedlar		12
Kassaförslag och kassarapporter		26
Tygmästare m. fl. förrådschefer angående utlemnad, besiktigad, requirerad eller mottagen materiel		136
Enskilda personer och korporationer angående köp eller lån af persedlar		96
	<u>Summa</u>	<u>3,124</u>

Härvid torde dock böra omnämnas att, då ett ärende påkallat infordrande af yttrande, uppgifter eller handlingar från vederbörande myndigheter m. fl., de med anledning däraf inkomna svaren i de flesta fall införts under det ärendes nummer, som föranledt remissen.

Antalet under 1895 utfärdade medelsanordningar var 1,134 och persedelanordningar 1,133.

Stockholm den 12 Januari 1897.

Robert Ström.
Diariiförande amanuens.

Uppgift

å de mål, som under år 1895 inkommo till arméförvaltningens fortifikations-
departement.

Kongl. bref, embetskrifvelser och s. k. notes	71
Kongl. remisser	18
Generalorder	123
Embetsverks skrifvelser	8
Mål, som röra underhåll af hus och byggnader äfvensom anskaffning och underhåll af materiel och persedlar:	
requisitioner	44
redogörelser	274
öfriga dithörande ärenden	154
Mål, som röra kommandantskapet å rikets fästningar och garnisonsorter:	
requisitioner	7
redogörelser	38
öfriga dithörande ärenden	42
Mål, som röra uppförande af nya kaserner m. m.:	
kontrakter	24
requisitioner	134
redogörelser	17
öfriga dithörande ärenden	79
Rättegångs- och anmärkningsmål	7
Ärenden rörande eldning och lyshållning vid rikets fästningar och garnisonsorter:	
requisitioner å medel	21
d:o å eldnings- och lysningsämnen	30
redogörelser för medel	21
d:o för materialier	20
öfriga dithörande ärenden	17
Mål, som röra försäljning eller upplåtelse af tomter, uthyrande af byggnader och lägenheter samt uppbörden och redovisningen af därför inflytande medel	117
Mål rörande tjänstledighet, förordnanden och tjänsters tillsättande m. m.	29
Diverse requisitioner	49
> redogörelser	44
> ärenden	107
Civilbyråns (sekreterarens och kamrerarens, revisorns och bokhålljarens samt registratorns) me- morial angående granskning af redogörelser, om medelsdispositioners uppgörande, omföringar och uppdebitering m. m.	90
Protokollsutdrag från de öfriga departementen rörande ersättningar för förskjutna medel m. m.	16
	<u>Summa 1,601</u>

Härvid torde böra omnämnas, att, då ett ärende påkallat infor drande af yttrande, uppgifter eller handlingar från någon myndighet, de inkomna svaren i regel införts å det ärendes nummer, som för-
anledt remissen.

Stockholm den 11 Januari 1897.

Otto Zamore.
Diariiförande amanuens.

Uppgift

å de till arméförvaltningens intendentsdepartement under år 1895
inkomna ärenden.

Kongl. bref och statsdepartements skrivelser	239
Kongl. remisser	117
Generalorder	270
Embetsverks skrivelser	45
Kongl. Maj:ts befallningshafvandes i länen och chefsembetens skrivelser med besiktningssinstrument å byggnader samt kostnadsförslag till deras iståndsättande	166
d:o å persedlar och inventarier samt kostnadsförslag å deras iståndsättande	48
d:o å sjukvårdsmateriel	32
auktionsprotokoll rörande försålda persedlar m. m.	117
d:o angående upphandling af mötesförnödenheter samt kontrakt om leverans af sådana	89
hyres-, arrende- och hästlegningskontrakt	46
uträkning å munderings- och signalinstrumentanslag samt möteskostnadsberäkningar	247
förslag öfver erforderliga persedlar och materiel	119
d:o till öfverflyttning af persedlar från ett till annat truppförband	20
beräkning af portionspris m. m.	24
infortrade förklaringar å anmärkningsakter samt andra infortrade yttranden	112
krigsrättsprotokoll, undersökningsprotokoll rörande förlorade persedlar äfvensom protokoll öfver rusthållshästars aflemnande till kronan m. m.	69
hemställanden angående försäljning eller inköp af persedlar och materiel, angående manskaps inquartering m. m.	110
hemställanden angående ordnande af mötesfalt och skjutbanor	53
samlingsbesked	12
ranteuppgifter och kassaräkningar	309
förfrågningar och anmälanden	89
Protokollsutdrag från förvaltningens öfriga departement och plenum med hemställanden om omföringar i räkenskaperna	30
Protokollsutdrag i öfrigt samt begärda upplysningar	10
Memorial från underlydande afdelningar och utredningsförråden med rekapitulationsrapporter, förslag till stater, förslag till anskaffning af materiel, infortrade utlålanden m. m.	344
hemställanden om medels reqvirerande, om omföringar i räkenskaperna m. m.	48
d:o om utanordnande af medel och persedlar	123
anmälanden om granskning af redogörelser	100
anmälanden om kontraktsbrott	14
afskrifter af besiktningssinstrument rörande utredningsförråden	179

	Transport 3,181
Frågor om förordnanden och tjänstledighet m. m. för departementets tjänstemän samt för regements- intendenter och kassakontrollanter	119
Anbud å leveranser samt ansökningar om anstånd med åtagna sådana m. m.	175
Requisitioner å medel äfvensom räkningar	799
D:o å persedlar och materiel m. m.	542
Medels- och persedelredogörelser	2,204
(Af dessa hafva 177 granskats med anmärkningar, af hvilka anmärkningar 30 påkallat resolution.)	
Diverse ärenden	81
	<u>Summa 7,101</u>
De i den s. k. löneförbättringsfondens diarium intagna mål utgjorde	16

Tillika torde böra omnämnas att, då ett ärende påkallat infordrande af yttranden, uppgifter eller handlingar, de med anledning däraf inkomna svaren i de flesta fall införts under det ärendes nummer, som föranlett remissen.

Stockholm den 23 December 1896.

Axel Ekman.
Diariiförande amanuens.

Förteckning

öfver ärenden, som under år 1895 inkommit till arméförvaltningens plenum och civila departementet.

Plenum.

a) Kongl. bref och statsdepartements skrivelser	9
b) Kongl. remisser	1
c) Protokollsutdrag från arméförvaltningens olika departement	4
d) Sekreteraren i civila departementet med arbetsredogörelse	1
e) Bokslutskamreraren med räkenskapsammandrag	1
f) Ansökningar af tjänstemän och vaktbetjäning inom embetsverket om förordnande, tjänstledighet, afsked m. m.	74
	Summa 90

Civila departementet.

a) Kongl. bref och statsdepartements skrivelser	329
b) Kongl. remisser	266
c) Generalorder	287
d) Kamrarrättens skrivelser med anmärkningsakter (25), utslag å anförda besvär, inforrdande af handlingar och förklaringar i besvärsmål samt om anordnande af aktorats- och anmärkningsarfvoden	39
e) Öfriga embetsverks skrivelser	15
f) Kongl. Maj:ts befallningshafvandes i länen skrivelser med ränteriredogörelser jämlikt Kongl. brefvet den 3 Juli 1885 (S. F. S. Nr 59)	98
> requisitioner å resekostnads- och roteringsersättningar, som af nämnda myndighet icke definitivt utanordnas	26
> ansökningar om utbetalande af gratifikationsmedel ur invalidhusfonden	5
g) Medels (års-, halfårs- och kvartals-)redogörelser	925
h) Kassaraporter (kassaräkningar)	197
i) Uppgifter från vederbörande truppförband å rekryteringsanslagets ställning, medelsbehovet för hvarje qvartal och kassaställningen vid årets slut	109
k) Requisitioner å förskottsmedel	309
> aföningsmedel enligt stat, ersättningar och understödsmedel enligt sär- skilda anvisningar	472
> rese- och traktamentskostnader, medel till post- och telegramafgifter samt öfriga enligt allmänna bestämmelser utgående ersättningar	554
l) Mål rörande Vadstena krigsmanshuskassa, invalidhusfonden och bevaringsmanskapets invalid- och pensionsfond: Skrivelser om utfärdande af underhållsbref för 458 man samt nya underhållsbref i stället för äldre förkomna	165
	Transport 165 3,631

	Transport	165	3,631
Skrifvelser om omställning af äldre underhålls- och pensionsbref		40	
» » underhålls utbetalande till utrikes vistande gratialister		126	
Anmälanden från vederbörande myndigheter rörande svärdsmän och svärdsmedaljörer, jämlikt Kongl. brefvet den 29 augusti 1851		65	
Projekt rörande tilldelande af underhåll från Vadstena krigsmanshuskassa eller besättande af lediga svärds pensionsrum		15	
Summariska uppgifter öfver utbetalda gratialistmedel under årets förra hälft		21	432
<i>m) Protokollsutdrag från arméförvaltningens öfriga departement:</i>			
angående omföring i räkenskaperna, vederbörande tjänstemän meddelad tjänstledighet, semester eller förordnande, samt requisition af medel från statskontoret m. m.			101
<i>n) Memorial från embets- och tjänstemän inom civila departementet, angående anordnande af löner m. m. till arméförvaltningens personal, approximativa medelsbehovet för vederbörande truppförband under hvarje kvartal, medelsrequisitioner från statskontoret, räkenskapsomföringar:</i>			
med <i>anmärkningsakter</i> (73), anmälanden och utlåtanden rörande redogörelsegranskning m. m.			170
<i>o) Besvär öfver Kongl. Maj:ts befallningshafvandes eller förvaltningsmyndighets beslut . . . . .</i>			8
<i>p) Framställningar från militära och civila myndigheter samt enskilde i aflönings- och ersättningsfrågor . . . . .</i>			62
<i>q) Anmälanden från militära myndigheter rörande förvaltnings- och tygstatspersonal, indragning eller öfverflyttning af vissa beställningar, fördelning af arfvoden åt områdesbefälhavare . . . . .</i>			98
<i>r) Mål rörande lifränterum för reservbefäl . . . . .</i>			3
<i>s) Frågor om tjänstledighet för tjänstemän och vaktbetjäning . . . . .</i>			5
<i>t) Skrifvelser, diverse, med förfrågningar, delgifningsbevis, verifikationshandlingar, requisitioner å räkenskapsblanketter och afskedspass m. m. . . . .</i>			34
			Summa 4,544

Till hvad förestående förteckning innehåller torde böra tilläggas,

att, då ett ärende påkallat infordrande från vederbörande myndighet af utlåtande, förklaring eller yttrande, de med anledning däraf inkomna svaren införts under det nummer, som föranledt remissen, hvadan det verkliga antalet af till departementet under året inkomna skrifvelser öfverstiger ofvan angifna antal ärenden;

att samtliga vederbörlig kassarapport tillhörande verifikationer, såvidt de icke ingått i särskilda medelsredogörelser, upptagits under kassarapportens nummer oafsedt från hvilket anslag utgiften bestridts, samt

att slutligen de reversal å insatta medel för arméförvaltningens räkning, som jämlikt civila departementets kungörelse den 1 Juli 1881 (S. F. S. bih. N:r 35 sid. 2) skola till departementet insändas, under året uppgående till cirka 530 st., icke inräknats i ofvan upptagna ärenden.

Stockholm i December 1896.

J. W. Broberg.
Diariiförande amanuens.

Förslag till
Stat
för Artilleristyrelsen.

	Anvisning i kontant.						
	Lön.		Tjänstgöringspenningar.		Summa.		
	Kr.		Kr.		Kr.		
Chef, generalfälttygmästaren	—	—	—	—	—	—	} Åtnjuter aflöning å annan stat.
Förvaltningsbyrån.							
Chef och föredragande, fälttygmästaren	—	—	—	—	—	—	} Åtnjuta aflöning å andra stater.
Personal ur artilleristaben	—	—	—	—	—	—	
1 sekreterare, tillika kamrerare	3,000	—	1,500	—	4,500	—	} Efter fem år kan lönen höjas med 500 kronor och efter 10 år med ytterligare 500 kronor.
1 registrator	1,800	—	1,200	—	3,000	—	
1 bokhållare, tillika redogörare	1,800	—	1,200	—	3,000	—	
1 revisor	1,800	—	1,200	—	3,000	—	
Tekniska byrån.							
Chef och föredragande, chefen för artilleristaben	—	—	—	—	—	—	} Åtnjuta aflöning å andra stater.
Personal ur artilleristaben	—	—	—	—	—	—	
Till amanuens, vikariatsersättning, tillfälligt biträde och renskrifningskostnad	—	—	—	—	4,000	—	
Till skrifmaterialier och expenser	—	—	—	—	2,000	—	
1 vaktmästare	500	—	300	—	800	—	} Efter fem år kan lönen höjas med 100 kronor.
Summa kronor	—	—	—	—	20,300	—	

Anm. 1. Om vaktmästaren åtnjuter bostad jämte vedbrand, böra, såvida icke dessa förmåner tillkomma honom såsom portvakt eller för andra åligganden utöfver tjänsten, desamma till ett värde af 150 kronor inräknas under lönen, hvilken i sådant fall bör utgå med 350 kronor kontant.

Anm. 2. De för artilleristyrelsens embets- och tjänstemän samt betjänte ifrågakomna ålders-tillägg å lön skola utgå från 4. hufvudtitelns förslagsanslag till ålderstillägg.

Anm. 3. Revisorn äger att som tjänsteår för erhållande af ålderstillägg beräkna den tid, som han haft anställning på stat vid intendenturkåren.

Anm. 4. Ved och belysning inom styrelsens embetslokal bekostas från det å staten för intendenturstyrelsen upptagna anslag till detta ändamål.

Bil. N:r 6.

Förslag till
Stat
för Fortifikationsstyrelsen.

	Anvisning i kontant.						
	Lön.		Tjänstgöringspenningar.		Summa.		
	Kr.		Kr.		Kr.		
Chef. chefen för fortifikationen	—	—	—	—	—	—	} Åtnjuter aflöning å annan stat.
Förvaltningsbyrån.							
Chef och föredragande, regementsofficer ur fortifikationen	—	—	—	—	—	—	} Åtnjuta aflöning å annan stat.
Personal ur fortifikationen	—	—	—	—	—	—	
1 sekreterare, tillika kamrerare	3,000	—	1,500	—	4,500	—	} Efter fem år kan lönen höjas med 500 kronor och efter tio år med ytterligare 500 kronor.
1 registrator, tillika redogörare	1,800	—	1,200	—	3,000	—	
1 revisor, tillika bokhållare	1,800	—	1,200	—	3,000	—	
Tekniska byrån.							
Chef och föredragande, regementsofficer ur fortifikationen	—	—	—	—	—	—	} Åtnjuta aflöning å annan stat.
Personal ur fortifikationen	—	—	—	—	—	—	
Till juridiskt biträde, amanuens, vikariatsersättning, tillfälligt biträde och renskrifningskostnad	—	—	—	—	4,000	—	
Till skrifmaterialier. expenser m. m.	—	—	—	—	1,500	—	
1 vaktmästare	500	—	300	—	800	—	} Efter fem år kan lönen höjas med 100 kronor.
Summa kronor	—	—	—	—	16,800	—	

Anm. 1. Om vaktmästaren åtnjuter bostad jämte vedbrand, böra, såvida icke dessa förmåner tillkomma honom såsom portvakt eller för andra åligganden utöfver tjänsten, desamma till ett värde af 150 kronor inräknas under lönen, hvilken i sådant fall bör utgå med 350 kronor kontant.

Anm. 2. De för fortifikationsstyrelsens embets- och tjänstemän samt betjante ifrågakomma ålderstillägg å lön skola utgå från 4. hufvudtitelns förslagsanslag till ålderstillägg.

Anm. 3. Revisorn äger att som tjänsteår för erhållande af ålderstillägg beräkna den tid, som han haft anställning på stat vid intendenturkåren.

Anm. 4. Ved och belysning inom styrelsens embetslokal bekostas från det å staten för intendenturstyrelsen upptagna anslag till detta ändamål.

Förslag till
Stat
för Intendenturstyrelsen.

	Anvisning i kontant.			
	Lön.	Tjänstgöringspenningar.	Summa.	
	Kr.	Kr.	Kr.	
Chef, generalintendenten	—	—	—	} Åtnjuter aflöning å annan stat.
Militärbyrån.				
Chef och föredragande, öfverfältintendenten	—	—	—	} Åtnjuta aflöning å annan stat.
Personal ur intendenturkåren	—	—	—	
1. Civilbyrån.				
Chef och föredragande, krigsråd	4,400	2,000	6,400	} Efter fem år kan lönen höjas med 600 kronor.
1 sekreterare	3,000	1,500	4,500	
1 registrator	1,800	1,200	3,000	} Efter fem år kan lönen höjas med 500 kr. och efter tio år med ytterligare 500 kr.
2. Civilbyrån.				
Chef och föredragande, krigsråd	4,400	2,000	6,400	} Efter fem år kan lönen höjas med 600 kronor.
1 kamrerare	3,000	1,500	4,500	
1 bokhållare	1,800	1,200	3,000	} Efter fem år kan lönen höjas med 500 kronor och efter tio år med ytterligare 500 kronor.
1 d:o	1,800	1,200	3,000	
1 revisor	1,800	1,200	3,000	
Till juridiskt biträde, amanuenser vikariatsersättning, tillfälligt biträde och renskrifningskostnad	—	—	8,000	
Skrifmaterialier, expenser, ved, belysning m. m.	—	—	13,000	
1 förste vaktmästare	800	300	1,100	} Efter fem år kan lönen höjas med 100 kronor.
1 vaktmästare	500	300	800	
1 d:o	500	300	800	
1 revisor vid fördelningsintendentur	1,800	1,200	3,000	} Efter fem år kan lönen höjas med 500 kr. och efter tio år med ytterligare 500 kr.
5 d:o d:o	9,000	6,000	15,000	
Summa kronor	—	—	75,500	

Anm. 1. Om vaktmästare åtnjuter bostad jämte vedbrand, böra, såvida icke dessa förmåner tillkomma honom såsom portvakt eller för andra åligganden utöfver tjänsten, desamma till ett värde af 150 kronor inräknas under lönen, hvilken i sådant fall bör utgå för förste vaktmästare med 650 kronor och för vaktmästare med 350 kronor kontant.

Anm. 2. De för intendenturstyrelsens embets- och tjänstemän samt betjante ifrågakomna ålderstillägg å lön skola utgå från 4. hufvudtitelns förslagsanslag till ålderstillägg.

Anm. 3. Revisor äger att som tjänsteår för erhållande af ålderstillägg beräkna den tid, som han haft anställning på stat vid intendenturkåren.

Anm. 4. Ved och belysning skall för hela nuvarande arméförvaltningens embetshus bekostas från detta anslag.

Bil. Nr 8.

Förslag till
Stat
för Generalitetsstaten.

					Anvisning i kontant.			
					Kronor.			
1	fördelningsgeneral, lön				8,000	—		
	dagaflöning å 6 kronor				2,190	—		
	lönetillägg för 2 tjänstehästar å 400 kr.				800	—		
	fourageersättning å 1 krona om dagen för hvarje häst				730	—	11,720	—
5	d:o	d:o	d:o	d:o	—	—	58,600	—
1	generalfälttygmästare, d:o	d:o	d:o	d:o	—	—	11,720	—
1	general för fortifikationen, d:o	d:o	d:o	d:o	—	—	11,720	—
1	generalstabschef, d:o	d:o	d:o	d:o	—	—	11,720	—
<i>Anm.</i> Medlemmar af generalitetet åtnjuta för tjänsteresor till möten och mönstringar reseersättning enligt gällande resereglemente, men ej traktamentsersättning.								
1	adjutant hos fördelningsgeneral, arfvode				750	—		
	lönetillägg för 2 tjänstehästar				800	—		
	fourageersättning				730	—	2,280	—
5	d:o	d:o	d:o	d:o	—	—	11,400	—
1	fördelningsläkare, arfvode				—	—	500	—
5	d:o	d:o			—	—	2,500	—
Arfvode till en kavalleriinspektör					—	—	2,500	—
Till hyra, eldning, belysning och städning af lokaler, skrifmaterialier och expenser m. m. vid fördelningsexpeditionerna					—	—	8,000	—
Summa kronor					—	—	132,660	—

Anm. Af de å anslaget uppkommande besparingarna eller, om dessa ej lemna sådan tillgång, af 4. hufvudtitelns allmänna besparingar utgå till därtill berättigade löntagare dagaflöning och fourageersättning för skottdag.

Förslag till
Stat
 för Öfverfältläkarens stab.

	Anvisning i kontant.			
	Kronor.			
Öfverfältläkaren, arfvode	—	—	2,000	—
1 stabschef, regementsläkare, lön	2,800	—		
dagaflöning à 4 kronor om dagen	1,460	—	4,260	—
1 adjutant, bataljonsläkare, lön	900	—		
dagaflöning à 2 kronor om dagen	730	—	1,630	—
1 veterinär, arfvode	—	—	800	—
1 sjukvårdsintendent uppbar lön å intendenturkårens stat.				
1 sergeant af 1. klass, förutom löneförmåner å Svea trängbataljon: dagaflöning à 80 öre . . . . . } i 320 dagar	—	—	454	40
portionersättning à 62 öre . . . . . }				
Till extra biträden, renskrifning, skrifmaterialier, expenser m. m.	—	—	1,000	60
Summa kronor	—	—	10,145	—

Anm. 1. Inqvarteringsersättning tillkommer stabschefen, adjutanten och sergeanten enligt grad, utgående från anslaget »Inqvarteringskostnader».

Anm. 2. Af de å anslaget uppkommande besparingarna eller, om dessa ej lemna sådan tillgång, af 4. hufvudtitelns besparingar utgå till därtill berättigade löntagare dagaflöning för skottdag.

Bil. Nr 10.

Förslag till

Stat

för Artilleristaben.

		Anvisning i kontant. Kronor.	
1	Chef för staben, arfvode	1,800	—
1	artilleristabsofficer, d:o	1,200	—
1	d:o d:o	1,200	—
1	d:o d:o	1,000	—
3	d:o d:o	3,000	—
1	d:o d:o	750	—
1	d:o d:o	750	—
1	konstruktionsofficer, d:o	1,500	—
	Gratifikationer till biträden vid artilleristyrelsens tekniska byrå	800	—
	Till skrifmaterialier, ved, ljus m. fl. expenser	600	—
1	vaktmästare, lön . . . . . kr. 500		
	tjänstgöringspenningar . . . . . > 300	800	—
	Summa kronor	13,100	—

Anm. 1. Om vaktmästaren åtnjuter bostad jämte vedbrand, böra, såvida icke dessa förmåner tillkomma honom såsom portvakt eller för andra åligganden utom tjänsten, desamma till ett värde af 150 kronor inräknas under lönen, hvilken i sådant fall bör utgå med 350 kronor kontant.

Anm. 2. Vaktmästarens lön kan efter fem år höjas med 100 kronor, hvilket belopp skall utgå från 4. hufvudtitelns förslagsanslag till ålderstillägg.

Förslag till
Stat
för Intendenturkåren.

	Anvisning i kontant.			
	Kronor.			
Lön, dagaflöning m. m.				
1 Generalintendent, lön	8,000	—		
dagaflöning à 6 kronor	2,190	—	10,190	—
1 Öfverfältintendent, lön	6,000	—		
dagaflöning à 5 kronor	1,825	—	7,825	—
1 Fältintendent af 1. graden, lön	4,000	—		
dagaflöning à 4 kronor	1,460	—	5,460	—
3 d:o d:o d:o	—	—	16,380	—
1 Fältintendent af 2. graden, lön	3,500	—		
dagaflöning à 4 kronor	1,460	—	4,960	—
4 d:o d:o d:o	—	—	19,840	—
1 Intendent af 1. klassen, lön	2,800	—		
dagaflöning à 3 kronor	1,095	—	3,895	—
39 d:o d:o d:o	—	—	151,905	—
1 Intendent af 2. klassen, lön	1,800	—		
dagaflöning à 3 kronor	1,095	—	2,895	—
19 d:o d:o d:o	—	—	55,005	—
1 Förvaltare, lön	720	—		
dagaflöning à 1 krona	365	—		
beklädnadsersättning	200	—		
portionsersättning, à 62 öre under 365 dagar	226	30	1,511	30
52 d:o d:o d:o	—	—	78,587	60
<i>Anm.</i> Efter fem års väl vitsordad tjänstgöring åtnjuter förvaltare ett ålderstillägg å lön à 300 kronor att utgå från statsanslaget under 4. hufvudtiteln för ålderstillägg.				
1 vaktmästare, lön	120	—		
beklädnadsersättning	120	—	240	—
35 d:o d:o	—	—	8,400	—
Transport kronor				
	—	—	367,093	90

	Anvisning i kontant.			
	Kronor.			
Transport kronor	—	—	367,093	90
Från anslaget till »diverse intendenturbehof» utgå dessutom till den ene af vaktmästarne vid centralförrådet å Karlsborg dagsverkspenningar för hvarje helgfri dag med 2 kronor samt till den andre vaktmästaren vid samma förråd och till vaktmästaren vid intendentur- och sjukvårdsförrådet i Stockholm dagsverkspenningar för hvarje sådan dag med 1 krona till hvardera.				
Arfvoden.				
Examinerade intendentsaspiranter	—	—	30,000	—
Summa kronor	—	—	397,093	90

Anm. 1. Intendenturkårens fast anställda personal, med undantag af de vid den icke garniserade armén placerade regementsintendenter, förrådsförvaltare och förrådsvaktmästare, åtnjuta inqvarterings- och servisersättning enligt beställning eller däremot svarande naturaförmåner efter de för sådan ersättning stadgade grunder. Förrådsförvaltare och förrådsvaktmästare vid icke garniserade armén åtnjuta fri bostad i kronans hus eller, när sådan icke kan beredas, en årlig hyresersättning af 150 kronor för de förre och 75 kronor för de senare. Till intendenturkåren af statsmedel utgående inqvarterings- och servisersättning bestrides från anslaget till »inqvarteringskostnader» och den till kåren utgående hyresersättning från anslaget till »arméns munderingsutrustning».

Anm. 2. Af de å anslaget uppkommande besparingarna eller, om dessa ej lemna sådan tillgång, af 4 hufvudtitelns allmänna besparingar utgå till därtill berättigade löntagare dagaföning och portionsersättning för skottdag.

Approximativt öfver inkvarterings- och servisersättning

		K r o n o r.			
Arméförvaltningens stat.					
Chefen för sjukvårdsbyrån		825	—		
Assistenten vid densamma		337	50		
Sergeant af 1. klass		150	—	1,312	50
Intendenturkårens nuvarande stat.					
Generalintendenten		1,125	—		
1 fältintendent af 1. graden		825	—		
1 do » 2. do		600	—		
4 Intendenter	å 337: 50	1,350	—		
1 do	å 305: 63	305	63		
5 do	å 165: —	825	—		
2 do (endast inkvarteringsersättning)	å 135: —	270	—	5,300	63
	Säger	—	—	6,613	13
Brist		—	—	6,564	—
Summa kronor		—	—	13,177	13

¹⁾ 1 vid intendenturstyrelsen, 1 vid arméfördelning i Stockholm. •

²⁾ vid arméfördelningar i landsorten.

³⁾ 1 vid intendenturstyrelsen, 1 vid arméfördelning i Stockholm.

⁴⁾ vid intendentur- och sjukvårdsförrådet å Karlsborg.

⁵⁾ 3 vid intendenturstyrelsen, 1 vid öfverfältläkarens stab, 1 vid Svea ingenjörbataljon, 1 vid Svea trängbataljon samt 2 vid intendentur- och sjukvårdsförrådet i Stockholm.

⁶⁾ vid Första Göta artilleriregemente.

⁷⁾ 1 vid hvart och ett af Norrlands, Andra Svea och Andra Göta artilleriregementen, Gotlands artillerikår samt Norrlands och Vendes trängbataljoner.

Bil. N:r 12.

mativ tablå

till nuvarande och föreslagen personal.

		K r o n o r.			
Öfverfältläkarens stab.					
Stabschefen		600	—		
Adjutanten		337	50		
Sergeant af 1. klass		150	—	1,087	50
Intendenturkårens föreslagna stat.					
Generalintendenten		1,125	—		
Öfverfältintendenten		1,125	—		
2 fältintendenter af 1 graden	å 825:—	¹⁾ 1,650	—		
2 d:o » d:o	å 585:—	²⁾ 1,170	—		
2 d:o » 2 graden	å 600:—	³⁾ 1,200	—		
2 d:o » d:o	å 435:—	⁴⁾ 870	—		
1 d:o » d:o (endast servisersättning)		⁴⁾ 30	—		
8 intendenter	å 337: 50	⁵⁾ 2,700	—		
1 d:o		⁶⁾ 305	63		
6 d:o	å 165:—	⁷⁾ 990	—		
2 d:o (endast inqvarteringsersättning)	å 135:—	⁸⁾ 270	—		
2 d:o (endast servisersättning)	å 45:—	⁹⁾ 90	—		
5 d:o (» d:o)	å 30:—	¹⁰⁾ 150	—		
3 förvaltare (endast servisersättning)	å 90:—	¹¹⁾ 270	—		
12 d:o (» d:o)	å 12:—	¹²⁾ 144	—	12,089	63
Summa kronor		—	—	18,177	13

⁶⁾ 1 vid Kronprinsens husarregemente och 1 vid Vendes artilleriregemente.⁹⁾ 1 vid krigsskolan och 1 vid allmänna garnisonssjukhuset i Stockholm.¹⁰⁾ 1 vid hvar och en af Vaxholms och Karlsborgs artillerikårer, Göta ingenjörbataljon och Göta trängbataljon samt 1 vid intendentur- och sjukvårdsförrådet å Karlsborg.¹¹⁾ 1 vid Svea ingenjörbataljon, 1 vid Svea trängbataljon och 1 vid intendentur- och sjukvårdsförrådet i Stockholm.¹²⁾ 1 vid hvart och ett af Norrlands, Andra Svea och Andra Göta artilleriregementen, Gotlands, Vaxholms och Karlsborgs artillerikårer, Göta ingenjörbataljon, Göta, Norrlands och Vendes trängbataljoner samt 2 vid intendentur- och sjukvårdsförrådet å Karlsborg.

Tablå

öfver högst utgående ålderstillägg till nuvarande och föreslagen personal.

Nuvarande personal.	Kronor högst.	Föreslagen personal.	Kronor högst.
Arméförvaltningens stat.		Artilleristyrelsens stat.	
<i>Artilleridepartementet:</i>		1 sekreterare, tillika kamrerare . . . . . 1,000 —	
1 krigsråd	600 —	1 registrator	1,000 —
1 sekreterare, tillika kamrerare	1,000 —	1 bokhållare, tillika redogörare	1,000 —
1 revisor	1,000 —	1 revisor	1,000 —
1 d:o och bokhållare	1,000 —	1 vaktmästare	100 —
<i>Fortifikationsdepartementet:</i>		Fortifikationsstyrelsens stat.	
1 sekreterare, tillika kamrerare	1,000 —	1 sekreterare, tillika kamrerare	1,000 —
1 revisor och bokhållare	1,000 —	1 registrator, tillika redogörare	1,000 —
<i>Intendentsdepartementet:</i>		1 revisor, tillika bokhållare	1,000 —
1 krigsråd	600 —	1 vaktmästare	100 —
1 sekreterare	1,000 —	Intendenturstyrelsens stat.	
1 kamrerare	1,000 —	2 krigsråd	1,200 —
2 revisorer	2,000 —	1 sekreterare	1,000 —
1 bokhållare	1,000 —	1 kamrerare	1,000 —
<i>Civila departementet:</i>		1 registrator	1,000 —
1 krigsråd	600 —	2 bokhållare	2,000 —
1 sekreterare	1,000 —	7 revisorer	7,000 —
2 kamrerare	2,000 —	2 vaktmästare	200 —
1 revisor	1,000 —	Artilleristabens stat.	
1 d:o och bokhållare	1,000 —	1 vaktmästare	100 —
1 bokhållare	1,000 —	Öfverskott	100 —
1 krigskassör	1,000 —	Summa 20,800 —	
5 vaktmästare	500 —	Summa 20,800 —	
Fortifikationens stat.			
1 sekreterare	1,000 —		
1 kassör och redogörare	500 —		
Summa 20,800 —			

Jämförelse

mellan intendenturkårens organisation enligt Kongl. Maj:ts proposition 1892, den af riksdagen beviljade 1892 och den nu (1897) föreslagna.

	Kongl. Maj:ts förslag 1892.						Af riksdagen beviljade 1892.						Nu (1897) föreslås.								
	Antal	Lön och dag- aflöning.		Inqvar- terings- och servis- ersättning.		Summa utgifter.	Antal	Lön och dag- aflöning.		Inqvar- terings- och servis- ersättning.		Summa utgifter.	Antal	Lön och dag- aflöning.		Inqvar- terings- och servis- ersättning.		Summa utgifter.			
		Kronor	öre	Kronor	öre	Kronor		öre	Kronor	öre	Kronor	öre		Kronor	öre	Kronor	öre	Kronor	öre	Kronor	öre
Generalintendent	1	10,190	—	1,125	—	11,315	—	1	10,190	—	1,125	—	11,315	—	1	10,190	—	1,125	—	11,315	—
Öfverfältintendent	1	7,825	—	1,125	—	8,950	—	1	7,825	—	1,125	—	8,950	—	1	7,825	—	1,125	—	8,950	—
Fältintendent af 1. grad	5	27,300	—	825	—	28,125	—	4	21,840	—	825	—	22,665	—	4	21,840	—	2,820	—	24,660	—
D:o » 2. »	6	29,760	—	1,200	—	30,960	—	5	24,800	—	600	—	25,400	—	5	24,800	—	2,100	—	26,900	—
Intendenter af 1. klass	39	151,905	—	2,413	13	154,318	13	30	116,850	—	2,750	63	119,600	63	40	155,800	—	4,505	63	160,305	63
D:o » 2. »	19	55,005	—	—	—	55,005	—	16	46,320	—	—	—	46,320	—	20	57,900	—	—	—	57,900	—
2. intendenter	—	—	—	—	—	—	—	8	15,440	—	—	—	15,440	—	—	—	—	—	—	—	—
Förvaltare	53	80,098	90	—	—	80,098	90	53	80,098	90	—	—	80,098	90	53	80,098	90	414	—	80,512	90
Vaktmästare	36	8,640	—	—	—	8,640	—	36	8,640	—	—	—	8,640	—	36	8,640	—	—	—	8,640	—
Underintendenter (exami- nerade intend. aspir.)	—	20,000	—	—	—	20,000	—	—	30,000	—	—	—	30,000	—	—	30,000	—	—	—	30,000	—
Summa	—	390,723	90	6,688	13	397,412	03	—	354,178	90	5,300	63	359,479	53	—	397,093	90	12,089	63	409,183	53
Ökning i förhållande till Kongl. Maj:ts förslag 1892	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1) 6,370	—	5,401	50	11,771	50
Ökning i förhållande till nu gällande stat	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	42,915	—	6,789	—	49,704	—

¹⁾ Ökningen beror på det större behof af examinerade intendentsaspiranter, som framkallas af revisionens förläggande till fördelningsintendenturerna, och hvarigenom en förminskning af dessa tjänstemäns antal till samma siffra som i Kongl. Maj:ts proposition till 1892 års urtima riksdag omöjliggöres.